

Meddelanden till

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Björns

H. H. Herr Lektor Eric Elgqvist,

H. or. Värjö

Som jag, troligen genom Herr J. A. Götth, Braås bemedling,
från Eder fäde Loken "Esterlernas bosättning i Värjö", jämte
meddelanden om den pristävlan, som "Kronobergs-läns hem-
lygdsförbund" utlyst, så får jag i få ord värdrämnat tacka
Eder!! - Som gammal "Kronobergare" kände jag det, som
en opräckämlig plikt, meddela något om gammal tid
från min hemort "Älgult", men även från närgränsande
socknar. Obs! Som synes är det mesta sägner från gamla,
sägermän, varav de flesta nu äro döda. De gamla, guda sa-
gornas tid är förbi. Nutida släkter veta obetydligt om gammal
tid. Jag har, så långt jag minnes tillbaka, intresserat mig för
gammalt i sagoväg. Dessa sägner hade knappt blivit upp-
tecknade; ty vid meddelanden till "Nordiska museet" och "Etno-
logiska undersökningen, Hockholm, får jag arbeta efter de
"Frågelistor", som jag erhåller. Lätlan komma då gamla sa-
gor i frågan. Obs! Jag sitter inne med kännedam i

älsat

rätt mycket från gammal tid; T.ex. Högtidens firande och
förberedelser därtill m. m. Jag insänder nu cirka 5% sid:
stort folio. Jag har följt samma sätt vid uppställningar-
na, som när jag skriver till Nordiska Museet. Öh. och
Och! Skulle Ni i fortsättning finna värde i mina med-
delanden, så kan godheten snarast låta mig veta där-
om! Finnes skäligh, som jag hoppas; efter gransk-
ningen, giva mig någon premie, så var vänlig sänd
det i kantanter; ty jag är en fattig familjeförsörjare.
Och! Ville Ni hava godheten sända ett kort svar, när
uppställningarna äro framkomna är jag eder myc-
ket tacksam!!

Furåkra ^{nr} Kräktnåla, den 6/9 - 1932.

Med utmärkt Högaaktning.

Carl Wikberg

Småland M. 9272: 1-54.
Hansboöds hd., Uppvidinge hd
Kvåksmåla sn., Alghults sn.

Uppf. av Carl Vibe
Forsåker, Kvåksmåla
1932.

Register:

Uppgifter om upptecknaren ö. sagesmännen.	s. 1-2.
How namnet Alghult uppkommit.	s. 3.
Trigerdöden, Kvåksmåla drängar ö. prästen.	s. 3-4.
De dödas julotta.	s. 5-6.
Trötkunniga.	s. 6-10, 2
How namnet Spinkabackarna uppkommit.	s. 10-11.
Yaka midsommarafton för att se vad som skulle hända n. året.	s. 11-12.
Om en ung brud, som fick se sin bortgång julnatt.	s. 12.
Sälja sig till Djävulen.	s. 13-14.
Gastakramad.	s. 14-15.
Skjuta bort "villapaskottet."	s. 15-16.
Storbyrån Pardon ^{hären och} Keef Goldor. m. fl. tyvare.	s. 16-18. s. 25-27.
Präst, som föddes djävulen.	s. 18-19.
Triggaren Calle Duns.	s. 20-21
Länge finnen.	s. 21-23.
Trötkunnig finnkäring.	s. 23.
Tillverkning av slaktkniv.	s. 23.
Prästen Elving ö. godsägare Nobensköld slöson.	s. 27. s. 29.
Marulorn eller maran.	s. 30-31.
Vinna kloskap genom att dricka spad av vit örn.	s. 31-32.
Elvadansen.	s. 32-34.
Vidskeplig käring.	s. 34.
Ordstäv.	s. 36-37.
Gätor.	s. 38-40.
Gamla träkyrkan i Kvåksmåla.	s. 43-46.
Jävel.	s. 46.

Midnattsdagg. s. 46-47.

Ja sanket. s. 47.

Gångare. s. 47.

"Raskens trall", - gammal
knektvisa. s. 48.

Visa: Kärlekens besvärlig-
heter. s. 49.

" : Den glade ståt-
drängen. s. 49-50.

Bakvänd friarvisa. s. 50-51.

Jubria: Staffans stallebrång s. 51-52.

Sankt Örnans visa. s. 52-53.

Visa: Lindormen. s. 54.

Meddelarens namn, födelseår och adress.

Carl, Hugo, Tjaktson (Teking). Född i Krokshult,
Ålgshults-socken. Kronobergslän. den 13/9 - 1874.
Inflyttad till Kräksmåla socken, Kalmar-län
den 1/6 1920.

Nu varande adress: Carl, Teking.

Fruåkra, nr 2, Kräksmåla.

Lagesmannens namn; adr; födelseort och födelse-
år (Se år och ort kunna utspigas.)

Nr 1. Landbruk: Tjak, Jansson. Född den 28/1, 1822. i
Björkebo Ålgshults-socken. Död i Krokshult den
27/10 1889.

Nr 2. Landbruk: Alfred, Andersson. Född omkring
år 1856. adr: Flyskult. nr 2, Ålgshultsby.

Nr 3. Enkefru Johanna, Johansson. (Rehn.) Födelseort
okänt. Död i byn Parkebo, Kräksmåla-socken,
Kalmar-län. I sitt 77de levnadsår, för cirka 25 år
sedan.

Nr 4. Landbruk: Frans, August Karlsson. Född
den 2/12 1857 i Byn Hindshult Kräksmåla-
socken, Kalmar-län.

Nr 5. Målaremästaren Carl, Konrad, Fendahl.
Född den 5/8 1862. i torp under "Kräksmåla"
kyrkoby. Nuvarande adr: Kräksmåla.

Nr 6. Enkefru Johanna, Tjaktson. (Född Erlandsson i "Lag-
geskriv" Ålgshults-socken den 1/2 1846. Död den 14 Nov;
1913.

N° 7. Landtbruk: Vilhelm; Johansson. Född i Thorskullsmåla 1879. adr: Thorskullsmåla ^{nr 2} Fröskelås. Kvalmar läns.

N° 8. Landtbruk: A. O. A. Pettersson. Född i "Barkelbo"
"Fräksmåla" socken den 1/11 1889.
adr: Barkelbo ^{nr 2} Moberbo.

N° 9. Träskomakaren Johan, Svensson. (Födelseort okänd)
Död vid 75 års ålder för 88 år sedan i "Kroksborg."
Ålgöls-socken.

N° 10. Pigan Sappia; Danielsdotter. Född i "Kroksmull"
omkring 1838. Död sammastädes omkring år 1905.

N° 11. Svärm och Smickeriägaren Carl; Johansson. Född i
"Vena-socken" den 18/9 1865. Nu varande adr: är
"Fredriksfors" ^{nr 2} "Fräksmåla."

N° 12. Klbt: Alfred; Jansson. född i "Inletorp" omkring
1854. Död i "Lilla Gölhult" "Ålgölssocken" omkring 1926.

N° 13. Enkefru Mathilda; Karlsson. Född i "Fröskelås"
"Fräksmåla-socken" 1840. Död i "Fräksmåla kyrk-
hoby" 1930.

N° 14. Landtbruk: Alfred; Jonsson Född i "Barkelbo",
"Fräksmåla" socken 1867. Nu varande adr: Barkelbo
^{nr 2} Moberbo.

N° 15.

Enkefru Meina; Jansson, född i "Källeberga" socken
1841. Nuvarande adr: "Lilla Gölhult" ^{nr 2} Ålgölsby. Oles' Gummars
är nu minnesstä och värdas som ett litet barn.

N° 16. Pigan "Maria; Björn." Född i "Fräksmåla" kyrkhoby
knektatorp omkring 1846. Död i "Fräksmåla" sockens
älderdomshem 1926.

Sockennamnet "Ålgårult" tros; enligt gamlas uttalar; härleda sig från "Ålgårultet", en fordom varande tät skog där älgar hölla "Stånd". En annan sägen är; att det hedniska namnet, på socknen, varit "Heliga Hult", efter en då värende offer och samlingsplats. Obs! Trots flitiga undersökningar har jag ej funnit minsta lämningar efter nämnda ställe. Om så varit, finnes nu ingen i socknen; som kan lämna uppgift där om. De gamla; som brukade bevara sägner, vilas nu under "torvar".

Min fader, sagesmannen N:o 1. ombalade för mig följande: "När hedendomens mörker, till god del, blivit skingrat av evangelii ljus här i "Ålgårult" så beslöts att bygga en kyrka på d. s. h. "Högåults-slätt", som då var obebyggd. Man lade grund; hägg timmer, å de olika hemmanen, och började till plattum, men det; som byggdes om dagen, blev merivet på natten. Så forögick en liten tid. Ingen kunde råda bot för detta "Åbysterium". Då rådförades en "Klok häring". Han sade, att de skulle skaffa sig ett par "Twillingstubar" och vid öket mellan dem, binda ett av kyrkans rixa timmar. De gjorde så. Tubarna fingo; utan hörsven, gå vart de ville. De gingo då en $\frac{1}{2}$ mil norr om "Högåults-slätt" och stannade djupt in i "Ålgårultet". Här började man rådjä, planera, lägga grund och bygga. Obs! Det timmer, som stubarna släpat dit, var det första, som användes. Kyrkan blev "Fällo lyckosam." Om det var den kyrka i fråga, som revs omkring 1806; eller det gällde en möjligen för utvarande; visste ej sagesmannen att berätta.

Sägen om prästen och "Trokshulta dräng" är m. m.

Sagesmannen N:o 2. berättade för mig; i min

barndom, följande: "Efter "Digerdödens" framfart omkring 1352~53 voro de flästa människorna i "Ålgkults-socken" döda i prästen, men i "Krokshult" voro 3 drängar kvar. Till "Krokshult" hörde då närgränsande byarna "Inedstorp" och "Krokstorp". Drängarna, som voro bräder, bestöto att bo till lamman; ej heller skulle de gifta sig. Däravande sockenprästen skulle en höstdag till "Krokshult" och hålla kristendomsför med drängarna. Prästen måste ^{rida} dit, ty körväg fanns icke. Efter slutat förhör, om aftonen, skulle prästen m. f. hava mat. Då de fätaliga gästerna bänkades vid det långa "Ekeboret" bars en väldig, rykande, skinka in. Enligt den tidens sed skulle prästen skära skinkan åt gästerna, detta kallades att "Flotta prästens rock". Då sade prästen: "I drängar har då bra i Krokshult; men I skulle inte ha swinastien i fasta!" Då svarade drängarna. "Den, som intä vell känna aset då hela; han får inte smaka fläsket då fet". Så buro de ut maten och prästen fick rida hem "Nättvarslös" (utan köllmål.) Men det slutade icke därmed. Drängarna gingo prästen i förväg till d. s. k. "Lelka jessbäta" en kila m. norr om byn. Här lade de sig i försät. När prästen kom ridande i mösket; så kastade stenar på honom, så han wart kräppad. Då sade prästen "Ii löne er på dammeda!" Då svarade en röst ur möskret "Ja, väntar Han se dess; då ska du få en rapp se." Prästen måste rida i sporsträck därifrån. — Efter åtskilliga år blewo människorna flera. En af drängarna; som war smidkunnig; bestöt att gifta sig. De 2 kvarvarande gävhonom då ett $\frac{2}{3}$ mantal, som kallades "Inedstorp" det är nuvarande "Inedstorp". Kort efter gifte sig den andre i ordning; den kvarvarande gav då honom ett område $\frac{4}{8}$ mantal; som kallades "Krokshults torp";

Det är nu varande "Krokstorp." Till sist gifte sig den tredje och siste. Han blev i sitt äktenskap fader till 8 duktiga söner, som alla nådde mågen ålder. På gamla dagar skifte gulben i mantal "Krokshult" dem emellan, så var och en fick en "Ätting" Så slutar sagan om "Krokshulta drängar."

En saga om "Dödingarnas" Julotta.

Sagoberättaren N:o 3. omtalade för mig, då jag var i 15 års åldern följande: "I gammal tid trodde man att de osaligt döda varje julnatt mellan kl. 12 och 1, firade gudstjänst i sin sockenkyrka. Det skulle hänt i "Fagerhults gamla (nu rivna) kyrka i Kalmars län, att en dylik ~~gen~~ försiggått. En gammal gudfruktig piga bodde ensam i en liten stuga. På julafton gick hon tidigt i säng; ty ottesången började kl. 4. Av någon anledning hade hon glömt att draga upp sin klocka; så han stannade på "förmattan". När pigan sovit några timmar vaknade hon. Eftersom kl. stannat, trodde han det vara sent; så hon hastade till kyrkan. Framkammen såg han, att ljusen vara tända. Pigan gick in och satte sig i den bänk; som hon brukade sitta. Församlingen sjöng (utan Orgel, ty sådan saknadet), följande "Den för oss gick var blind som vi, han kunde icke vägen si dess äro vi avvikne." Oho! Om dessa strofer äro från gamla psalmboken vet jag ej; ty jag äger ej någon så gammal bok. Prästen besteg prädika stolen, men då kände han prästen ej igen, ej heller fotket i bänkarna. Men då varnade hon bredvid sig sin för längesen döda "Gudamor", s. v. s. den hvinna, som burit henne till dopet. Pigan lutade sig, utan betänksamt, intill henne och viskade "Gammor N:o har jag på ett hurvekläa." Den döda svarade då "Så sant haddes ja inte vatt G. omodi, så

hadde ja nu betä väsa å dej; men packa dej strax ut och lämna på gängen = (kyrkogängen) ett å dia klä-
 ässplagg, så vi få å sinka oss på!" Pigan lämnade
 underkjolen och kom lyckligt utom kyrkogår-
 den, då var det mörkt i kyrkan. Kommande kyr-
 kobesökare funna kjolen plockad i små li-
 tar, detta hadde annars blivit hennes öde. Oho!
 Denna berättelse förrefaller mycket skeptisk,
 så jag tänkte ej berätta den. Men fakta är, att
 gamla sade åt mig i min ungdom följande. "Sitta
 du på julamöra sätter dej i bänken, så torka
 väl å setten, så du inte får på dej å de döes
 mull; för si di å mensann inte lenhänta å kom-
 ma ut före." Så slöt den sagan.

Sagan om "Krokshulta" "Trollgubbe och "Trollkärninga" "Annika" på "Spinklabacken."

Min fader, sagesmannen N:o 1. Om talade för mig
 följande: I min faders ungdom bodde i "Krokshults
 västregård" en f. d. gammal bonde "Jon, Da-
 nielsson" Han var hemma i "Pöart Skagi", men var
 en snäll gubbe, om ingen retade honom i onödan.
 Kom någon, som särat sig illa och höll på att för-
 blöda fick hjälp på följande sätt. Danielsson stam-
 made strax sin stora "moraklocka", så gick han
 till "hörnskäpet" ¹⁰⁰ en liten kil av "Flagräsne" av dem
 han förvarade i en "Tjepask". Så doppade han kilen
 i blodet, högg en skära med yxan i den stora "Hugg-
 kubben; som stod vid dörren; slog kilen in i skäran,
 strax stannade det starkaste blodflöde. — Min fader
 var gift 2 gånger. Första giften med f. d. Händler:
 "Per, Nilssons dotter Anna; Stina i "Krokshult". När
 han övertagit P. Nilssons gård, skulle han en
 vårmorgon kl. 3. gå till "Brännede morse" och byg-
 ga en "stätt". Kommen dit skulle han hugga
 en stor en. Vid första hugget segna får

till marken proeudes han huggit sig; men han fann att så icke var. Han drog span ur enen, då skillade sig smärtan något, men vänstra knäet svullnade väldigt och värken fortfor. När han med stor möda kommit hem, måste han gå i säng. Hans svärfader P. Nilsson gick då strax ner till Jan Danielson och sade hur det tillgick. Han sade då "Stacksars Gud, att han skulle råka ut för store en!" "Men jag ska hjälpa viringen, så han inte förvärker." Så tog han en liten svarvad träask, en säckkrasa och ett snöre, som han allt stoppade i fickan och gick upp till far. Så stack han ett liket hål på det tjuka knäet, framtog ur asken 3 små stickor, som han doppade i blodet, sen lade han stickorna åter i asken, och gick till enen. Vad han där gjorde vet jag ej. Enen var ambunden, som ett sår. När detta var gjort stannade värken, svullnaden försvann och far kunde på e. m. lämna sängen. Obs! Att nutida människor ler åt en dylik sägen vet jag, men ^{för} hade åt min far, är det verkligen vad Ni ambalat? "Ja", ^{sade} han. Far var av den sortens gubbar att hans ja, eller nej, alltid fick utgöra svaret.

En annan sägen om Jan, Danielsson är följande. En kall vinternatt hade en harnvarg gått in i lyn och bitit ihjäl hans stora sugga, som stod i "Phan". På e. m. skulle Danielsson vaktua sina oxar vid d. s. k. "Gjuarebrunnen", där han möter en stor varg. Han sade då: "Dä ä väll du, som fällt mi so i natt, den kanalje? När han bundit in oxarna i "laggän" (Ladugården) gick han in och hämtade sin "Flentelärsbässa", samt lossade ett skott i luften under det han sade: "Du har fällt mi stora so, nu faller ja dej." Vargen föll på "Gjuarebacken" fast avståndet är cirka 400 m. Bravo!!

En tredje och sista sägen om Jon Danielsson är följande.

"Spinkabackarna" äro något söder om "Gränskåra" på den gamla "Fälmar - Eksjö landsvägen" Här bodde i medlet av 18de århundradet och längre fram "Trollkärningen Annika." En gång var hon hovvänner i "Krokshult" för att kureras kraturen på vi säga^x K. för viss orsak. Då kalvade en av deras kor, men på samma dag kalvade Jon; Danielssons ko. Då passade "Annika" på och tog mjölken från Danielssons; så dam fick blott blodblandat vatten i sin "Beffa" när de mjölkade. Seden har varit och är att av den mjölk hon lämnar de 4 första dygnen efter kalvingen grädda s. k. "Råmjölkspannkaka" Som nu s. fick all mjölken, så skulle det bliva ett stort "Pannkakabake." "Annika" skulle kwardröja, så hon fick en pannkaka med sig hem. Man hällde "Pannkaksmet" i pannor och bunkar, samt förste in dem i den stora, hetta rignen. Om en stund skulle man se till hur det lyckades med "Praket." Då voro pannor och bunkar fulla av färsk kogödsel, som rann över på "Ugnsrälen" och spridde en vidrig stank. Då säges, att "Annika" spottade 3 gånger tog sitt "knytte" och gick hem. Efter den betan fick Danielsson behålla sin mjölk. — Fakta är, att en kyrkoherde O. N. Viru i Kräksmåla socken var i del med "Annika" Hon var stäm till "Handbörds" häradsrätt för hexeri. När hon låg i "Själätåget", som pågick i 3 dygn, kunde hon ej då förrän prästen kom till henne, så de de gamla; min fader mindes "Annika" mycket väl. Vid hennes jordfästning, i Kräksmåla grifgård, läste prästen b. a. 2de och 3de versarna av psalmen 496. "Vallinska" J. B.:

Sagan om Soldaten "Lindbergs" Luft-
färd. m. m.

Sagesmannen №4. berättar, att hans fader
Karl, Persson. Född i Lindshult 1820. Mindes
plattsen där "Linberg" haft sin stuga i "Torp-
gården" i "Räsebackens" ägor i Lym Lindshult.
"Lindberg" levde i slutet av 17de och början av
18de århundradena. Han tjänste soldat för
Lindshult. En gång när han reste från ett
möte sammanträffade "Lindberg" med nå-
gra husarer på "Aboda" gästgivaregård, där de
köpte sig mat och en sup. Då ingick "Lindberg"
vad om en kanna brännvin med husarerna,
att han skulle vara före dem vis "Kräksmåla"
gästgivaregård. "Lindberg" hade ingen häst, men
husarerna pingo rida, så fort deras hästar för-
mätte till den 1 mil norr om "Aboda" varande
"Kräksmåla" gästgivaregård. Vadet ingick så,
att den part, som förlorade, skulle bjuda
på en kanna brännvin; som kostade 16 skil-
ling. Obs! Sagan är från husbehovsbrännningens
dagar. När husarerna rudit i sporrsträck fri-
"Aboda" gick "Lindberg" till ladan, fick en hand-
tröskad råghalmkärve, som han satte sig gro-
le över. Så bar det i väg i luften med en hisk-
lig fart. När "Lindberg" kom till "Röttings" höga
hulle var han nära kullens topp, då skrek
han, "Prätter opp!" När han for förbi husarerna,
"Lindberg" var före husarerna vid "Kräksmåla" gäs-
tivareregård, där han uttagit en kanna bränn-
vin; på deras bekostnad; som de tillsammans
med "Lindberg" förtärde. Obs! Ännu fortlevs
bland allmogem här orden "Prätter opp!" Lade "Lind-
berg" då han red på halmkärven.

Sagan №2. om "Lindberg." (samme sagesman.)

"Lindberg" sammanträffade en gång med några "Färabänder" på "Kalmar-Eksjö" landsvägen. Bränderna körde lass av bräder till "stan" (Kalmar). På väghakten lågen stor timmerstock. Lindberg ingick vad med bönderna, att han skulle krypa igenom stocken. Sagt, och till en del gjort. Bränderna sågo hur han kröp in i stocken, som vidgade sig allt eftersom "Lindberg" kröp framåt. Då kom en flicka, som ej varit med från början. Hon sade då till "Lindberg" "Va ä dä för hos aforer ni tar er för, ligg ä krawla på ^{en} stock?" Sprat sågo bönderna, att "Lindberg" kröp ut på stocken. Hon hade "Förvänt synen" på dem sades det. Men flickan, som uppdragat bedrägeriet, fick sitta emellan. På följande Söndag var hon vid "Fräksmåla" kyrka; där "Lindberg" var henne i förväg. När flickan gick in på kyrkogården, lyckte han sig vada i djupt, kallvatten. Han drog kjolarna upp under armarna och sade "Hör, så kallt vattnet är!" Att det var föga hugnesamt för en ung dam, att blotta sig i folkhopen förstå vi; helst som den tidens kvinnor, om sammaren, ej bura kalsonger. För detta tilltag fick "Lindberg" göra abön hos flickan. Fäglubbar dessa sager om soldaten "Lindberg."

En saga om en hård herreman och hur namnet "Spinkabackarna" tillkom.

Som i föregående reataterats ligga "Spinkabackarna" på "Kalmar-Eksjö" landsvägen något söder om "Gränskära" i "Fräksmåla" socken. Sagesmannen n:s. har berättat, att hans fader "August, Hakansson" för honom omfåtalat följande. "I mycket gammal tid ägdes den stora säden "Padelshult" i "Fagerhults" socken. Kalmar-

län av en kronans karb, som hette "Spinke". Han ämnade njöt konungens förtroende och hade ofta viktiga uppdrag sig anförtrodda. "Spinke" var sålunda en de höge herrarnas "Höjduk," men mot småfolk var han hård och hjärtlös. Vid minsta förseelse blevo hans underlydande strängt straffade i d. s. k. "Spästugan". Detta väckte ett hat, som ej brände några gränser. En morgon skulle "Spinke" tidigt möta upp på "Kalmar Slott" för att delta i viktiga ärenden. Han red på aftonen från "Fadelskult". Natten var mörk. När "Spinke" hemmit till nämnda backar blev han överfallen och mördad. Huset återvände hem med tom sadel. Det tros, att åtskilliga hans underlydande lagt sig i försåt och utförde mordet. Finga av hans tillhörigheter saknades. "Kadöfligemannen" förövat illdådet; så hadde de troligen tagit hans börs m. m. Från den dagen bära backarna ovan reciterade namn.

En saga om flickan, som fick se och höra om sin egen jordafärd.

Min fader, sagesmannen N. O. Ombalade för mig följande: "Min första hustru "Anna, Stina" hadde en syster, som var 3 år yngre än. (Sammaren efter den den yngsta "Läst fram se" (blivit konfirmerad), så gingo båda flickorna att "Gitta Tyssot". Det tillgick så. På midsommarafton fingo de ej äta något efter kl. 12. Unvika att bala, ej hälsa någon och helst gå avetande från hemmet. Läst före solens nedgång skulle de sitta där 3 vägar korsade varandra eller i en byggnad, som hadde korvtak. I Per, Nilsson gård var en liten stuga med korvtak. I stugan tillverkades brännvin, vadan den hetta "Bränneristova." I denna stuga hadde flickorna satt sig. Efter kl. 12. på natten

fingra de höra dämpat tal av många männi-
skor. Snart ständes upp och sjöngs en psalm, tra-
ligen ur gamla psalmboken, om jag ej missmin-
ner mig, som började så "Oja, mitt hjärta rätt
innerligt sig pröjdar" o. s. v. När längern var slut
hörde de böner läsas. Sedan hörde de när kist-
locket "Dubbades" till. Hennes fader P. Nilsson
sade, så de hörde det tydligt: "Ner kära ska
I gå in å tå en snyte å lite mer mat, så I or-
ka bära flecka te jora, då ä långt te" "Åghult".
Ols! På den tiden luras de döda på bår till gript-
gården; hörbar väg fanssicke. Följande vår
gick dessa "Järtecken"; i medlet av maj; bok-
stavligen i fullbordan. Denna händelse har
ägt rum å den gård i "Krokhult" där jag är född.

En kort saga om en ung hustru, som fick
se sin bortgång. Efter sagoberättelsen N° 3.

Enkefru Johanna; Johansson (Pekn.) ombeta-
de för mig att det var en ung bondhustru; som
på julafton oförmärkt tog en duk från bor-
det där familjen ätit "Kvällsvard". Ål. 12 på
julnatten steg hon tyyst upp, höjde sig med duken,
gick ut och gick 3 gånger "Meatsols" kring kring
"gårdsbrunnen". Då fick hon se, att hon skulle
dö till sommaren det kommande året. Hennes
piga; en duktig och gudfruktigt kvinna; skulle
bliva gift med hennes man; så skedde även.
När den unga frun kom in från brunnen,
var pigan vaken och tillfrågade frun så "Kos-
ponnarnor, varför ä I så vit i ansiktet? Frun sv-
rade "Lova; mej på heder och samvete; att när
du syr nya kläder te dia barn; att du då lap-
par åt mina båda pojkar". Pigan var en
Gud älskande kvinna. Hon tydde saken så,
att hon "Lappade" åt sina egna barn, men syd-

En saga om "Kondrad i Mearsskog" Ålg-
hults-socken; när han, biträdd av hermäst-
taren "Poken" skulle sälja sig till Djävulen
för att få en "Swartkonstbok."

OBS! Om denna berättelse skall få meddelas i
tryck göres (oeftergivligt) följande förbehåll. I alla
man; utom "Poken" och märkrets förste förblott förs-
ta bokstaven utsträttas. Jag ^{har} mina skäl därför, hu-
vudsakligast, att det f. n. finnas många aktningvär-
da personer i "Ålgult", som äro besläktade med nu
döde "Kondrad."

"Kondrad" i "Mearsskog" var, enligt min moders,
sagoberättarkonstman N: 5; en vild och obändig yng-
ling. Han gick i konfirmationsskola för en
präst i "Ålgult"; som hette "Thelander". När poj-
ken gick och läste kom han i lag med "Poken",
en bokbindare, som bodde nära "Fagerhults"
kyrka, där han på griftgården om nätterna drog
sitt hemiska spel. Han blev ertappad av dåvaran-
de prästen "Kind" när han öppnat graven efter en
"Själsspilling" (= en självmördare). "Poken" fick välja
antingen fängelse eller att strax, för all tid, lämna
socknen. Han valde det senare och reste till "Öland".
Det säges att "Poken" rätt pojken vid hans första
Nattvardgång i Ålg. kyrka laga ut "Oblaten" i sin
ficknäsduk. Sedan skulle han 3 torsdagsnät-
ter å rad mellan kl. 12. och 1. gå med Psalmböcker
bundna under fötterna "Motsols" 3 gånger
varje natt, och för varje gång han gått ett
varv kring kyrkan blåsa i nyckelhålet till
"Stora Dörren". När han siggjorde tredje tors-
dagsnatten för tredje gång, slags dörren upp.
Och "Loret" stod "Lucifer", som en svartklädd herre.
Pojken gick till mitten i kyrkogången där Fan
smälte honom. Då förvandlade sig F. n. till en

stor, svart hund ur vars mun eld utgick. Hunden ville riva hål i pojken's vänstra hand och taga blod att därmed skriva "kontrakt." Då blev K. rädd och nämnde Jesu namn, vilket hade till följd att pojken blev, som fastnitad vid golvet. Den svarta hunden lade sina framtassar på pojken's armar. Prästen, som vaknat, i stor ora hade i klätt sig i full prästdräkt och hastade till kyrkan. Inkrammen sade han "Guds ske lov, att jag kom i tid, ännu är pojken skriven i Guds och min bok, I Jesu namn binder jag dig släppa honom." Ögonblickligen försvann den svarta hunden och "K." vart fri. Det säges att "K." några år varit likt "Mästlig" men fick åter sitt fulla vett och dog som gammal f. d. landtbl: för 4 år sedan.

En saga om när "Joakim; Jansson" i "Pjötörpet" blev "Gastakramad."

Sagesmannen N. X. har av gamle f. d. handtbl: "Emil; Karlsson" "Thorshult" "Kräksmåla socken" hört följande: "Joakim", som fruktat att hans häst skulle bliva "Förgjord" skrapade likt svart färg av en likkissa i vilken "Jakob" på "Malmen" stöva jor. "Malmen" är i "Kräksmåla" socken. Färgen gav han sin häst i ett stycke bröd. Sedan körde "Joakim" till "Kalmar" med ett last bräder. På hemvägen var han i sällskap med ovannämnda "Emil; Karlsson" När de veko av "Kalmar Eksjö" landsvägen och på byvägen till "Thorshult" voko på "Hinsshults mo", så var "Joakim" flera gånger kastad ur "Stallhäcken" fick kräkas och blev väldigt sjuk; så Emil måste ledsaga honom till "Pjötörpet" där han strax gick i säng, men läckena

kastades många gånger ur sängen och i got-
vet. I stalldörken slog det och så i stugaväggen
där "Joakims" säng stod. Omorgonerna vart han
lika sjuk, så han måste låta köra sig till
kyrkoherden "E. B. Karlsson" i "Kräksmåla". Där
ambalade "Joakim" hur han gjort. Prästen följ-
de honom till "Kräksmåla" griftgård, där "Jo-
akim" vid "Jakobs" grav gjorde avbän. Strax
blev "Joakim" frisk och spökerit upphörde. Obs:
80 årige "Nils" Jansson" från "Gjötörpet", som
nu vårdas å "Kräksmåla" sockens ålderdoms-
hem, bekräftar sanningen av denna saga;
som timade omkring 1870.

En saga om när "Eren, Jaens, Nisse" i
"Barkbo" skulle skjuta bort "Tillapaskot-
tet" från mor sin "Eren" Jansa".

Pagermannen nr 8. har berättat följande. "Nils
Jansson" i dagligt tal: "Eren, Jaens Nisse" var
en mäktig lärs mattador, när han fick sä-
ga det själv. En dag drabbades den
gamla kvinnan "Jansa" av "Tillapaskot-
tet". "Nisse" sade då "Moär, I få lov lita
ta mej skjuta över er, så blir I bra". "Nis-
se" tog från väggen ner en gammal, grov
"Puffarepistol" och lade krut i den grova "Myn-
ningsladdaren". När "Nisse" gick ut efter sina
"kollfyg" passade en spjuver på skaka mera krut
in i pistolen. "Nisse" mistänkte ingen. Han
rände ett halvt, flottigt psalmbokblad i pipan
till "Truddtolk". Guds ord måtte det vara. Sedan
följande saker: Tomtor av 9 sorters lövfräs, 9 sor-
ters "Tävvesolo". Filsipan av en silverring; som va-
rit med i en vigselakt. Gult svavel, något vit-
lök, ett "långpeppar", en smula "valfiskspläll", en
smula "Lohannesbröd". På den återstående

Halvan av det flottiga palmbladbladet. Så mera krut i "Fångpannan", sen var laddningen "Klar." "Green, Jansa" bars ut och sattes på en "Författ" sten invid "Byggningsbrunnen." "Nisse" gick 3 varv "motsols" kring brunnen och sade vid varje varv "Ja skuter, ja skuter!" "Jansa" frågade: "Va skuter du?" "Nisse" svarade: "Ja skuter Vällapaskottet från er moer å in i Happland?" Så höjde han pistolen över källringens hufvud. En blyt, en väldig knall, och "Nisse" dån baklänges till marken. Blodet försade ut näsa och mun. Man måste badda honom med friskt vatten. När "Nisse" hämtat sig sade han "Skjutningen te lappkärning, som te men liffal!" Man kunde ej finna pistolen. Nu den stora krutladdningen hade pistolen "Egjärnat" klypt halva näsan på "Nisse" och sedan hamnat i brunnen. När man följande sommar öste brunnen fann man pistolen med "Lanen på helspänn." "Green Jansa" varst krutt "Vällapaskottet", men fick i förskräckelsen en stark "Diaré". Men "Nisse" förklarade saken så "Ja, ti dä arna måste på nåt sätt få sej ut från mänska." - Såväl "Jansa" som "Nisse" vilar nu under korvorna på "Fräksmåla"-sockens griftgård.

En saga om stortjuven "Pardon"
och hans pilla.

Pagesmannen N: 9. ombtalade för mig, när jag var omkring 12 år, följande!" Omkring Åttan-hundratretti kom en manspersan åtföljd av en 35 års kvinna till "Frökstorp" Gingen i orten brände dem. Koreskapet slaga sig ner i "Pammel Nelse och haje i Frökstorp."

Där funna de en grotta mellan stora stenar. "Pardon" murade spis och förbättrade för övrigt grattan, så de bodde där i 16 år. Oh! Jag har sett "Pardons" bostad. Där syntes lämningar efter spisen, kol m. m. "Pardon" stal nämligen något "Hemikring", vadan han fick bebo nämnda plats. "Pardon" stod i kombination med storfjuven "Liven", om vilken jag i en kommande saga skall berätta. De höll sig på orterna vid stora herregårdar Tex. "Skälley" Hungsgård m. f. i Kvalmartrakten. De lägrade sig i skogarna flera hjuvar åtföljda av lätt sinniga kvinnors. Därför kunde det hända att "Pardon" och hans frilla ej vara i sin grotta på hela sommaren. Men en mörk häsnatt blev lusten dem att stjåla "Hemikring" förstarkt. På en gård i "Krokshult", som ägdes av "Danjel, Petter," hadde man resat till "Läsemötkalás." I "Drängstava" var mycket mat inburen. Många "Förningar" från björna gäster. I storstugan skulle prästen och "katebönderna" m. f. samlas till "Krisken domsförhör". Sedan skulle, efter förhören det långa "Ekebordet" dukas i rummet, alla skulle hava "Fänkning" och utrymmet var knappt. Man trodde att "Pardon" kom för att stjåla, därför lade sig drängen, försedd med en väldig ekpåk, att vakta maten under natten. Feb. 12., på natten kom "Pardon" åtföljd av sin frilla; bärande korg, säck och en kort stige. Stigen krater mot den låga stuga-väggen. "Pardon" och hans frilla vara strax uppe på det mjuka taket. "Pardon" slängde av sig träjan och gick ned i det vida, låga tröpkänget. Knapp hadde fötterna nått spiselhällen, då han fick ett kraftigt slag över armarna, så han kappade den långa kvinn, han bar i hägra handen. Smart var "Pardon" övermannad av drängen: som bakband hans händer. Kvin-

man flydde från platsen. När "Pardon" var bunden, väckte drängen husbondefolket. Man förste in tjuven i en källare med tak av torv, löste hans händer och löste dörren utanför med ett spårket "Hängeläs". När dörren stängdes sade "Pardon" till drängen. "Ja har i mejr människehjärten, skulle blott hatt dett små, sen hadde ja kullet å slå på." Under återstoden av natten, medan folket i gården sovo; hadde "Pardon" praktiserat sig ut genom torvtaket. Han och hans fru a synde från orten. På slutar saga.

Mooster "Fias" saga om en präst; som fördrov Djävulen.

Sagoberättersman N:o 10, i dagligt tal kallad "Mooster Fia", var en gudfruktig kvinna. Han berättade för mig; när jag gick i folkskolan följande saga en afton, när jag var hemkommen. I "Hellebergä" församling; Kranobergs-län tjänstgjorde en präst, som hette "Tellergren". I sin ungdom, söp han, spödde kort och var mäktigt ogudaktig. Men "Tellergren" hade ovanliga predikagåvor. Vid magnare är genangick han en djuptgående andelig väckelse. "Tellergren" blev som få; ett redskap i den Högstes hand till människors omvändelse. Han förblef Gud trogen till sin levnads slut. Människor f.o.m. från "Blekinge" vallfärdade till "Hellebergä" kyrka för att höra "Tellergren" predika; sade "Mooster Fia". På den tiden sades det vara en häg herre på "Lessebo", som sålt sig till Djävulens. Tiden var inne då "kontraktet" mellan F-n och den häge herren vart slut. Herren sände kedd-bud till "Tellergren", som var gammal, att han skulle komma en viss dag, och bekria honom från Djävulen. När "Tellergren" i sin "Två-hintakärva" körde till "Lessebo" vässade

F-n på och hakar ner sprinten på ena hjulaxeln, så hjulet föll på vägen och axeln brökmade. "Tellergren" märkte då, att F-n ville fördröja tiden för honom; vad han kan tillsade Djävulen att hålla upp axeln tills han kom till "Kessebo". På skedde. "Tellergren", som hörde själva "Moanade på hästen". När "Tellergren" kom in till den höge herrn voro flera präster kring om honom. De hade var sin bibel i händerna; men F-n, som gick där i skepnad av en svartklädd herre, slog böckerna ur deras händer; men när "Tellergren" steg in sade Djävulen "Den det vita huvudet kom in genom Lössen, så blir min tid kort här." F-n förvandlade sig fullständigt lika med den höge herrn, så ingen kunde skilja dem åt. Så bad "Tellergren" dem båda på en gång laga i hans "Prästkappa". Herrn kunde laga i kappan, men det kunde ej F-n. Så tog "Tellergren" en "Pyl" och borrade hål i ett "Fönsterbly"; sedan sade han till Djävulen. "På stor herre du här kommit in, så liten skall du i Jesu namn här ut." Djävulen märkte ut genom det lilla hålet i "Fönsterblyet". Men när han utgick lämnade han efter sig en förfärligt vidrig svavelukt och rök. "Tellergren" ljöd honom då vända åter genom hålet och laga den vidriga lukten och röken med sig ut. På skedde. "Tellergren" döpte om den höge herrn och meddelade honom H. H. nattvard. Den höge herrn blev en gudfruktig man och "Tellergren" varmt tillgiven. Så slutar sagan. Obs! Fakta är att "Master Fia" läste en bok, som bar rubriken "Tellergrens Brev." Det har jag sett.

Om saga om Hovfiggaren "Karl; Jansson".
fick binamnet "Doms".

Enligt sagesmannen N° 5. böfde "Calle; Dums" i en "Backstuga" å gården "Gälleryds" ägor i "Stråksmåla-socken." "Dums" hadde varken fallenhet eller lust för arbete; men att tigga var hans specialite. Det var ej heller så noga förr i världen "Om en pult i slaktetiden" kette det, så det gick bra för honom att vandra omkring med k äppu och säcken. En häst, i medlet av oktober, vandrade "Calle" åt "Hornsåhället till för att tigga några ollahår te lite kläje", enligt hans egen uppgift. En regning, mörk afton kunde han ej få logi i någon bondgård. Gent på kvällen gick han in i en torpstuga och bad om "husrum", men vart nekad. Gumman sade "ja har inte qubben hemma för tillfället, o ja hyser inga kuffare." Så sade "Dums": "Dä må bli å va dä vill, så går ja ej ett steg längre i kvälle." "Sä ska du bli varse" sade gumman och gick ut. "Calle" funderade. Då vart han varse att i taket, vid spisen, var en massa bräder lagda i tork på de s. k. "Gällstänerna", som vilade i 4 grova järnrigar, vilka fasthållas med 4 märklar i taket. Här blev han upp, tänkande som så "Bättre något logi än inget. Knappt var "Calle" där förrän gumman kommer in å följd av sin man. "Kunne väl bra, att fulingen gett sej i väj, när han så dä ble allvara å." I en gård i närheten hadde man slaktat. Torparen, som "Fmaskade lite breve", hadde i mörkret varit och sett var de rätt de många, rara korvarna. han tänkte göra en påhälsning där fram på matten. Gulben och gumman ginga till sängs. Även "Calle" somnade på sitt hårda, men varma läger. Vid 2 tiden på matten smög sig torparen ut. Om en stund återkom han med en mäng kokad blod- och grynkorn, som han lade på bordet. "Hur gick det", sade gumman? Bra! blev svaret, under det han strök eld på en tändsticka

och lyfte på korvarna. "Härligt", sade gumman under det han makade sig åt ridan för att giva plats åt sin man i sängen. "Galle", som var hungrig, hade set korvarna. Set vattnadet i munnen på honom. Gubben och gumman lägo och småpratade. Gumman sporde "Har du aldrig sett nåt Oknytt när du varit ute i fraskat?" "Nej", sade gubben, ä för resten ä ja inte rädd om själve F-n komme. "Galle" sträcke sig sakta på sig för att lyssna på samtalet. Då besmorde märklorna, som uppbar "Pällen" "Duns" lät det! "Galle" och bräder lägo på golvet. Gubben och gumman rusar upp och ut i mörkret, under det gubben skrek "Öke F-n ta mej inte!" "Galle" steg upp, gned i hast sina värkande lemmar. Därpå fattade han sin säck i vilken han lät de sköna korvarna fösvinna och gick genom en bakdörr ut för att i mörkret stilla sin hunger. Från den stunden fick "Galle" binnamnet "Duns"!

En saga om bonden Jan, Nilsson. i "Inedtorp" "Klghults-Söken" och "Länge Finnen" ev.

Obs! Om denna saga skall offentligt publiceras, så gör meddelaren (oftergivligt) det förbehållet att blott namnen i mörkrets förste och "Finnen" få uträttas. Förövisst endast första bokstaven. Jag har minna ofrånköligen skäl därför. Sagan är till alla delar sann.

Jagersmannen Nel. omtalade för mig då jag var i barnaåren följande. "I byn Inedtorp bodde en bonde "Jan; Nilsson", i dagligt tal kallad "Svärjare-jödde". Han var väldigt vidskeplig. Han hade en son, som var god jordbrukare och timmerman. Av, som det troddes, olycklig kärlek, blef sonen hungersnö och fiordig, ville helst vara för sig själv och småprata. "Jödde" trodde, att sonnen blivit "Nersatt". Många o. k. "Kloke"

anlitas adas; men utan framgång. Omvärdt kom "Länge
 Finnen". Han var egentligen en gammal repslagaregesäll
 från "Tosterwikstrakten", sade det. "Finnen" levde stör-
 sta delen av sitt liv på att lura vidskypliga personer.
 "Finnen" blev mycket väl mottagen av "Jon". "Nu fader
 "Jon" ska här bli trängd för F-n om jag får råda" sade
 "Finnen". "Jödde" svarade. "Då vore väl du sä-
 sant; ja ska löna dig rikligt, om du hjälper
 mej om pojken." "Ja, ä inte bärskrapad må du tra.
 "Ja, "Jon" var en rik gubbe. På 4de "Fröndagens" mor-
 gan voro de tidigt upp. De gjorde en eld på vägen mel-
 lan stugan och ladugården. Elden måste av kvinnor-
 na underhållas hela löndagen. "Jon" och "Finnen" skul-
 le genamlita och bränna alla myrstackar, som fanns
 på ägarne. "Finnen" sade att pojken var "mersatt" i en
 myrstack. Gafstonskymningen utropade "Finnen" "Här
 fader "Jon" har vi hemligheter!" Så stack han handee
 i fickan och drog upp 3 små sammanbeendna träpin-
 nar och ett spelkort med "Höjarterdam" på. "Det här fann
 jag i stora stacken där borta." "Det visar kortet, att det
 är en dam, som "satt ner" honom för han försömt
 hennes kärlek. Så skulle gubben sagt: "Hvadde ja troit
 gräbla-(flickan) om dä, dä hadde det varit bättre han
 fått ta ma." "Finnen" sade "Har ingen fara, när vi kom-
 ma hem bränner jag skräpet i ellen på vägen." "Finnen"
 lade dit kortet och pinnarna, men smustar samtidigt i
 elden en krutladdning, så brändes, kol och aska yrde
 i alla väderbeck. "Dä gjore susen" sade "Jon". "Finnen"
 sade: "I morgon skall vi läsa in F-n i mågan "Bökbasta"
 så Ni slipper honom i gården. Påföljande dag började
 man i grannens bästa i "Ime Storp" "Finnen" kröp
 först in i "Prastergnen" därefter "Jon". Där besvors F-n,
 men höll ej tillgodo med den plattan. På samma
 sätt gick de till väga i "Fröksholts" kvinnne "Bas-
 ter", men lika resultatlöst. Men i "Frökstorparnas"
 "basta" lyckas de läsa fast "Lucifer". Utthamma, svar-
 ta som niggerar sade "Finnen" "Nu fader "Jon" har

jag gjort mitt, hoppas fader "Jon" visar sig frikostig! Då kan du lita på sade "Jödde", räckte "Finnen" 50 kr och ett halvstop brännvin. Då skildes de sitta vänner. När "Finnen" hunnit närmeta stuga gick han in och berättar av sig solet. Där talte han om hela sammanhanget under livliga skrattsalvor. Salunda har bisbarrien blivit härd i orten.

Om saga om en trollkunnig "Finnkärning."

Sagesmannen N:11. har för mig berättat följande. För länge sen fanns i "Fena-sacken" en person, som hette "Johan, Rask". Han skulle en dag slakta en stor sugga. Då kom en "Finnkärning" till hans hem. Han sade: "Om jag dröjer kvar kanske jag får en god blodpalt?" "Rask" svarade: "Hoven är sköldier dej när palt, dra du åt "Hecklaffjäll!" "Finnkärningen" sade: "När det på det viset, då skall vi inte få mera palt än jag." Och så gick han. När dom "Päck" suggan fingo de ej en enda bloddroppe, bröts båda halsådrorna vora avskurna. Endast genom ändarmen rann några droppar blod. Resten blev kvar i suggan och förstörde fläsk och inälvor.

Om saga av samme sagesman om huru en verkligt dödande slaktkniv skulle smidas.

I gammal tid kunde ej alla smeder tillverka dödande slaktknivar. Skulle kniven bli god, så skulle smedan vara ensam i smedjan, samt smida kniven då månen tändes i "Stj." I "Härdevattnet" skulle blandas blod av något rådjur t.ex. björn, varg eller lo. Aldrig fick man avsiktligt låta solen skina på kniven; som skulle förvas i "lädersti" med spetsten vänd mot Nord. Obs! En sådan kniv rädde ej "hexor" eller "trollgubbar" på.

En saga om trollgubben "Lille Pelle" i "Trångnutt".

"Lille Pelle" och "Alfred, Jansson" voro på sin tid goda skytter och fiskare. Alfred var ofta i delo med "Pelle" för han "To-ellen" präu hans bössa eller "trollade" fisken åt sej när de "Nette". En sommarmorgon möttes de i "Saloppgång" vid "Näckebäck", som bildar avlopp för sjön "Djupen". Gubbarna började meta i bäcken. "Pelle" fick den ena stora abborren efter den andra. "Alfred" fick napp av stora abborrar, men när han fått dem ett stycke över vattnet, så passas "Pelle" in med sitt trolltygack "Kakar å för mej, så di damp i." "Då sa ja åt Pelle, haker du fler för mej, så får du en sinkadus, så du står på hove i pluren, men Pelle han flinade. "Ja, ratte ej mätta på koket å slängde ut." "Ej gäblä högg, men ho plumsade i." "Då ga ja honom en lavet, så han damp i spaet." När "Pelle" kravlat sej upp, va han nöjd den gången, så ja fick ej skoer lockabötta full mä fisk, sade Alfred. "Lå feck ja fee för "Pelle" tess på förvintren. "Karl, Jansson ja skulle en man te "Påsa Fly" å sätta opp "Bulvan". När orra slo te, så brann bara knallhatta på bae Dobbelbäserna; då skrek ja på "Kalle" att han skulle komma å slå ner bulvanera." När vi kom hem krattsade vi ur skofa och ladda om. När ja kom ut, fick ja höra att "Första hund i "Trångnutt" drev en hare." "Ja sa åt "Kalle" sändär går vi sta å tar. Vi sköt & skott på au så alla rök, men han skalade lika krytt." Då sa ja nu går vi hem, för ja första, au "Pelle" hadde ett finger mä i leken. Följande dag kom "Gustav" i "Trångnutt" till "Pelle"; som språk, om han ville se haren, som "Följella" sköt & skott på i går. Då tog "Pelle" ur "hörnskäpē fram en, vit i brasar sänderstjirban, härva ullgarn. Ja, så slutar den sagau.

En saga om storljuven "Liven" och hans
kompanjan "Karl, Goldor."

Sagermannen s. 11. Har för mig berättat
följande.

"Liven" var född omkring 1815. på "Brullertorget" i
"Länneberga" socken, som till största delen ligger
i "Kalmar"-län, men en liten del i Jönköpings-län.
"Karl, Goldor" var född omkring 1820 på ett tosp
under "Vestrahult" i "Tenå" socken "Kalmar"-län.
Båda voro framstående hjuvar. Om "Liven"
säges, att han kunde göra sig sig "örymtlig."
En gång då han hängde på "Späpälén" sade han
åt "Lödelsknechten", när han slog! "Daska på din
Djävul!" En tillstädeskammande sag, att det
var blott ett halmtvå som häng på pälen. "Li-
ven" stod bredvid och "pekade lång näsa"
åt folkhoppen. En dräng slog dock en gång
"Liven" på näsan så hon blödde. När han fått
många droppar av "Liven's" blod kunde han
sj. mera göra sig "Örymtlig." En gång då "Liven"
och "K. Goldor" voro i fångenskap på "Kalmar Slot"
hände följande smuggelseen. En kvinna, som
var "Liven's" fästna, gick förbi med en borgäpp-
le på armen, när fångarna voro ute och luftade
sig. För att använda misstankar sade "Liven";
snälla mansell få vi köpa var sitt äpple?
"Ni har inga äpplen gjort skäl för, sade kvin-
nan, dom jag får skall majorskan hava. Då
sade hjuvarna. "Få vi köpa hela korgen?" "Det
går jag med på svarade kvinnan. Kort eft-
halte "Liven" och "K. Goldor" rymt från fångelse.
"Liven" skulle sedermera yttrat "I den korgen
fanns vad vi behövde för att bli fria.
"Liven" var mycket hämdgerig. En gång komma
2 bönder och körde åt "Söderhultsvik" nu varande

"Oskarshamn." När de vora på vägen mellan "Kluttfred" och "Mällilla" kom "Liven" nr skogen och hoppade upp på ett av lasset. När han äkt ett stycke möter "Liven" en dräng, som han slagit så han därpå ljöt söder. Händerna bordes ej om lala det för någon, då de finga veta, att det var "Liven". Den mördade och en annan dräng vora rivaler om en flicka. Den kvarvarande drängen blev misstänkt för mordet, häktad och dömd till livstid fängelse. Han dog på fängelset. Först efter "Liven's" död ombalade en av händerna hur det tillgick. - En annan gång träffar "Liven" en gammal gumma, som gick på en "Fälla" och plockade bär. "Liven" frågade, är ni inte rädd för att gå så ensam? "Di säger att "Liven" går här å stryker i orten." Gumman svarar. "Liven" han har inte gjort mej varken ont eller gott. Då tog "Liven" och bakband gumman's händer, åt nr hennes bär och stoppade en 5 riksdaler i hennes kjölficka. Så sade han "Nu får ni gå hem och säga, att "Liven" gjort er både ont och gott." - Om "K. Goldor" säges b.v. "Goldor" vistades en tid i "Hjorted" socken. "Kalmars-län. Här stal han mycket silver på de stora gårdarna, ty penningar fanns ej så gott om på den tiden. Om sidan antälldes s.k. "Skallgång" efter "Goldor". Han var snabb att fly undan, men församlingens kantors "Tribblast" ryshann honom, hägg om hans era ben så "Goldor" föll omkull och de togo honom. Men hade "Goldor" "sktit inne" många gånger, så han väntade sig cirka 10 år. Han sade då till kantorn: "Någon gång kommer jag ut och då är det slut med ditt liv. Tiden gick. Kantorn "Tribblast" glände hotelser. En juldagen, då han satt vid kyrkorgeln och spelade ps. 55. Kom "Goldor" in på läktaren och visade. kantorn i örat." "Hvadde det ej varit

för din lilla flickas skull, som du bar på armen, så hade du varit död nu. Jag stod med spänd pistol vid ditt fönster, men jag fruktade, att kulan kunnat träffa det oskyldiga barnet, men ditt liv skall jag hå. Kantorn vart likblek. Han orkade knappt tjänstgöra. Vad som vidare sades dem emellan vet ingen.

"Goldor" följde kantorn hem, där han fick stanna i välfängnad över julen. Dessutom troddes, att kantorn fick giva "Goldor" en stor summa penningar, så han fick "Friköpa" sitt liv. Detta sist omskrivna har berättats för sagermannen av en trovärdig person från "Höjoked" socken. Så Plutar sagau om "Lieve" och Karl; Goldor."

Om saga om Prästen "Anders; Elving" och godsägaren och lantmätaren "Nobensköld." m. f.

Av sagermännen N: 13. och 14.

Anda till medlet av 18 hundralet var "Kräksmåla" annex till "Fagerhults"-socken. I slutet av (17de ^{17^{de} århund.} århund.) bidröddes prästen i "Fagerhult" av den unge väckelsepredikanten "Elving". Denne präst höll skryt på att "Man måste mer lyda Gud än människor", men sannigen är räddan tald. Prästens i "Fagerhult" och godsägare "Nobensköld" i "Kräksmåla" voro goda vänner. "Nobensköld" var ägare till "Hörsnults" gård. "Elving" hadde i sina predikningar i "Kräksmåla" kyrka bestaffat all ryms, särskilt "lusten" till nästans ägodelar. Detta hade träffat "Nobensköld". Det sades att han, som lantmätare, till "Hörsnults" gård tillskansat sig betydande områden från gårdarna "Barkets", "Uvshult", "Brölemåla" och "Thorshult". Från "Nobensköld" sände en lång, vit och vacker linneväv till prästinnan i "Fagerhult" för att hon skulle påverka sin man (Prästen) att "Elving" skulle finna "Kräksmåla" kyrka skängd när han kom följande

söndag för att hålla sin "Fuskedspredikan." Kyrkan var stängd, så "Elving" samlade den stora åhörarskaran kring sig i en hage å nu varande kyrkavärden "Anders Johansson" ägor i "Fyrholmen." Håren "Nobenskölds" voro närvarande. "Elving" skulle hålla en gripande predikan, skildrande Guds ammtliga dom över förhärdade syndare; men även den oskillejndna nåden i Kristus. När han så talade, säges det, kom väven, fladdrande i luften, och föll ner i en hög för fru "Nobenskölds" fötter. Folket häpnade. När "Elving" slutat sin långa predikan åtföljdes han av folket till griftgården. Han steg över muren, ty portarna voro låsta, gick fram till klockstapeln och såg upp mot himmelen, under det han sade: "Jag ser ett moln uppstått över "Teräksmåla" församling, som länge, länge får famla i töcken." Att "Anders; Elving" den gången ägde siareblickar, har tyvärr, av tusenden fått bekräftas. Sägermannen nr 14. har ombalat att folket trodde det "Nobensköld", efter döden, fick gå "Sängamåla" (= Märkesgård.)

En mörk höstafon när "R. Jönsson" var på väg från "Kalmar" till sitt hem och bunnit till (en rivna) "Hänskults" vattenkvarn, såg han följande. "I luften kom två stora blott, från var sitt håll, de sloga ihop så gisborna flöga och så släcknade de åganblickligen. Därpå följde ett ljus så hemskt att det gick genom murg och beu. "Alfred; Jönsson" sade åt mig: "Jag brukar inte vå så rädd å mej; men den gången då veknade jag i kaserna." - Fakta är att en "Nobensköld" existerat, ty altarpavlan i vår äldriga kyrka är skänkt av honom ånna 1776. - Att en prästman med namnet "Anders; Elving" funnits därom vittnar en "Pästilla", som bär hans namn. Proken, mycket god; läses ännu här och var i bygderna.

Hand. Carl Wining
 Gagnat om det "Mystiska" väsen, som av gamla
 kallades "Glasan."

Obs! Jag återgiver nedan absolut de gamlas ord,
 som de uttalat de samma. Obs! dagensmån 15. och 16.

När jag i 25 års åldern deltog i lantbruket å gården
 "Lilla Grötkult" "Ålgultsbocken" Hörde jag en c. m.
 fru "Jansson" yttra följande: "Jag går hem å kokas
 skärdegröt d. v. s. Gröt av gryn, mjölk, söker och kramel
 m. m. När Glasan sista lasset havre; så lämna
 litet spillnäs; vi ska offra te "Glasan." "Jag spöe
 de då," Vad är "Glasan" för något? Han svara-
 de, då ä ej "Mu", som en måste bli ska. "I Heli-
 beborn" där ja föddes upp, ga vi alltid "Glasan"
 svinnarnellen å rumpen när vi slaktat. "Jag skrät
 tade åt henne. Något förnärmat sade han "Då
 å inget å skratta åt, be du En bevara dig för
 "Glasan!" Så slutade samtalet. - Men ända är det
 efter vora jag och min brader syssetratts med
 att kola sägavfall vid "Boasjö" i "Fräksnåla"
 socknen. En dag kom gamla "Maria"; Björn" till
 oss och bad om slant till smus. Jag gav gumm-
 man 25 öre varöver han gladdes. Min bror had-
 de fått ont i ryggen; så jag fick ensam sköta
 milan. "Maria" sade då "Vara haav inte råkat
 utför "Glasan?" "Min bror sade "Jag fick det onda
 i ett ögonblick i natt, när jag var ute och kluti-
 lade till milan" "Där ha vi att" sade "Maria".
 "Så han ä offra en silverpäng ve smita å les för
 att, så slipper han då onna!" "Min broder sade
 "Ja har inte gjort "Glasan" mot ont." "Terserli, verserli,
 sade "Maria", men ^{har} har noj råkat "m" ra." "Farman,
 "Björn" sae "att en allti skolle gå i vänstra väjkan-
 ten när då va skunt, inte skullen gå mitt i väjkan
 heller. Märktes nå oknytte va bäst å spotta tri-
 gånser å säja, I Fadrens, Sonens, och den H. andens namn.

då hadde en inte ont å måt." "Då ä så att då ä fri
 sorters "Alvar" ke i våra na farmen; då ä "Pörsälva";
 "Pörsälva" ä "Vitalva." "Vitalva ä go mot folk; "Pörsälva"
 ä inte gali, om ingen stör na, men "Pörsälva",
 ho vell folk illa, ho bär en spröte = (stör eller klipp)
 i gapet. Kan nån få ifrån na den bli di lika kla-
 ka som "Lindberg; som re på halmkärven, där har i
 väl hört talas om." "Det har vi" blev svaret. Då frågade
 jag "Maria" Har ni sett "Pörsälva?" "Nej, sade hon,
 men farmen "Björn" sa att "Lindberg" sett na
 ve körka ej "Phäratostasmat" (Phäratostadagen).
 Kan så na i porrhålet, ä där slet han "Sproten"
 från na. Ho va som ej stor svart so, ä ellen lys-
 ke ur öjen ä menn." Ho viser sej ve körka fri vätter
 på året; då ä "Julanatta", "nyårsnatta", ä "Phära-
 tasstasnatta." Gör han som ja sakt, offra en sölv-
 päng ve mila, så blir han kry. Här slöt gamla
 "Mari" sitt tal. Obs! Jag har frågat gamlingar
 på älderdamskemmet här om namnet "Glasan".
 Någon har hört det nämnas i sin ungdom, men
 vet ej vad det betyder. Namnet "Fyrkagrimmen"
 känner varken jag eller andra till här i orten.

En sägen om "Marulven" eller "Maran".

av sagesman nr 17. F. S. Soldaten "Karl Ang-
 dahl". Född i "Lenhovda"-socknen omkring 1894. Död
 i "Krokshult" "Ålgshultssocknen" ^{omkring} 1916.

Följande sägen ombalade "Angdahl" för mig en mor-
 gon när vi rastade under "Ottetröskning." Jag var om-
 kring 13 år. I gamla tider fick knekka va möc-
 ke i fält, då va oroligt i larmet. När di ble utkom-
 derade va somlia nygifta, ä deras kostres i väl-
 signat bestän. Skilda från sina män, ensam-
 ma på torpen, fruktade med bävan sin mot-
 kamst. Då har en sägen rätt, att dej kverna,
 som krunne lå batt i hinna, som vid lö-

delsen angav "fölsingen" ä maketa krypa ge-
nom den, di skulle fö ria barn smärtfritt.
Va fostret ho bar på en pojke, så ble han stark ä
hamörli. De behövdet, hälat om di geck i kra-
nas tjänst. Men dä där betajet va farlit mä.
Ble kvema skätk ulla rädd, så feck banet lyfe;
va dä en poj ho feck, så feck han gå "Mare."
"Marulven" hadde alltid sammantvätta ö-
jenahär (ägonbryn); så di va som en läje äves
bäe öjena i ett. Tex. . Om "Mare" kunne gå
osynliet även gönom ett "nöcklakol". Endast
* "Västäl" stängde honom ute. Glas sänt stäl i
dörtrösklar, vindgluggar o. d. så var det löx han kom
in. Det var blott vissa tider han gick "Mare."
"Maran" velle "Ria" på folkä på hästar. Han an-
fäcktade dom så di ble svetta ä uttrötta, på
natten. Häst velle han ät hästar. I min
barndam säg jag i många stallar "Marrus-
ka" en sorts taltis (räknytt ätt finna i skogen.) ruff-
satt i baket över hästens rygg. Truskan hängde
en död skata. Detta skulle "Maran" angripa
i hästens ställe troddes det. Obs! Nu äro rus-
kor och skator borttagna; ty ingen tror på nå-
gon "Marulv."

Vid ett annat tillfälle berättade samme sages-
man följande. "I gammal tid troddes, att om
någon fick fatt i en vit arm och hokade den
levande, samt drack av blodet, så blev han
"Flak". Obs! I. v. s. förespå kammande händel-
ser m. m. Ett ungt par hadde en 6 ärs flicka;
hennas moder hadde fått fatt i en vit arm,
som hon höll på att hoka. Då kom hennas
man från ladugården och sade ät sin
hustru: "Du måste hjälpa mig, vär stova,
leruna ho håller på att kalva. Modern,

som måste följa sin man till Ladugården sade: "Bli inne du, men du får inte röra dä, som ä i potta på spisen!" När föräldrarna gått ut, hade flickan lyft av locket på pottan och stukkit sitt ena finger litet i det kokande sadet. Hon lerände sig på fingret, vadan hon strax stack det i munnen. Då övergick omedelbart "Klokshapet" på flickan. När föräldrarna inkommit sade flickan: "När jag kom ut, hade Brunta fått en krittvit halv, som har en brun fläck i pannan. Modren förstod strax att flickan rört vid sadet och sagit hennes tillpänkta "Klokshap". Från den stunden hatade hon flickan så, att fadren måste låta fotka barnet hos sina föräldrar. Så slutar denna saga.

Om saga om en "Fiolist" som kunde spela
"Elvadansen."

Min fader, sägaremannen N. 1, omtalade för mig, att han i sin ungdom kände en gammal smed, som kunde spela "Elvadansen". Vad smeden hette har jag glämt, men han bodde på "Thorshults" ägor i "Fräksmåla" socken. "Elvadansen" hadde elva repriser. Det gick för sig att spela 9, men spelte man in på 11te reprisen, då gick det ej skanna varken för spelmannen eller de, som dansade. Det dansade om varannat folk, och möbler till "Mänskerna sköp". Men kom någon, som ej lyssnat från början och skar av alla strängarna på fiolen, då gick att skanna. Men var en sträng kvar F. ex. 9-strängen, som plägar vara starkast, så spelte det lika bra, om ock spelmannen kastade fiolen från sig. Emblen berömde sig av, att han hade spelat på 57. "Tranbröllop" d. v. s. Brudarna hadde varit församlingens "Körkekrona." På äldre dar var "Gamle smed" bedd att spela på et

"Kranbröllop" i byn "Fagraskog" i "Åghultssocken". När gubben kom dit, blev han så rikligt praktiserad med brännvin, så han "stöp koll i e säng". "Fällskapet" ble rassaret på gubben å väckte honom, samt tyckte att han fick sova fylla å sej, när då ble bättre om hi. Då frågde gubben: "Vill I dansa?" "Visst i kunsingen, vill vi då," "I ska få dansa", sade smeden. Han spelte då så att människor, bord och stolar dansade om varandra. "Flocken", som var i köket, förstod att något var på tok; hon läppte i hast sina öron och sprang in och skar av alla strängarna på fiolen. Då stannade det hela mögänget. - Fakta är att "Gamle Smeden" existerat. Hans dotterson "Strvid" förvarar den gamla; nu brasi ga fiolen, som en relik. Ovs! Jag har sett det gamla instrumentet.

Huru man lärde spela "Elvadansen".

Om någon ville lära att spela "Elvadansen" (Stömkalen) så tillgick det sålunda, sade de gamle. På midrammarafton fick man ej äta eller dricka efter kl. 12 på dagen, ej heller tala, ej heller hälsa åt någon och om möjligt ej se eld. I "Polakvällen" (Solnedgången) skulle man sitta med sin fiol vid en å där vätnet brussade starkt och vid buskar kantade skänderna. Man skulle offra en "Perstyver" (Ett då tida mynt) i forsen. Då skulle man skriva sitt "Bamärke" med sitt eget blod på fiolen och redan hänga den i en vide eller alluske invid ån. Då skulle man tyck gå därifrån vara ensam och ej tala förrän efter "Marsstimman" d. v. s. timman före solens uppgång. I "Marsstimman" gick man att hämta sin fiol. Då häng bredvid varandra 2 absolut lika instrument. Det gällde nu att taga sin egen "Fela" varför man nogga gav

akt på fiolen med det blodskrivna "Pamärket".
 Den fiolen var nu en gång för alla så stämd
 av "Necken", att endast den, som besitte priset
 kunde spela "Elvadansen". Hadde man tagit
 "Neckens" fiol, då hade man fått följa honom
 och han elvar på sjöbotnen. Obs! Ett dylikt "Pa-
 märke kunde ej "Necken" skriva, när han
 icke ägde "Kristnat blod" sade de gamla. Obs!
denna sista saga är av sagesmannen N: 2.

Om saga om en vidskeplig kätting.

Sagesmannen N: 18. T. d. Orngelbrampar och dödgrävaren
 "Albert; Jansson". Född i "Stolpen" under "Kräks-
 måla kyrkoby" den 29/4 1853. Nu varande ad:
Kräksmåla.

I senare hälften av förra århundradet bodde i
 torpet "Björnhagen" i "Kräksmåla" Konstrun "Vendela,
 Karlsson". Han var väldigt vidskeplig. Bläste vind-
 en från "Björnegöl" (= Liten insjö), så kunde han ej
 företaga något av vikt. "Vendela" utränte vindens
 riktning genom att sätta gubbens hatt på en stäng.
 Hon trodde att "Lucifer" höll till i "Björnegöl", samt
 därifrån, i vinden, utränte sina "regio" att göra hen-
 ne skada. En dag hade han rökt samman
 deg till bröd. "Vendela" varseblev att vinden bläs-
 te från "Björnegöl". Hon kunde då icke grädda
 degen utan bortskänkte den till en grannkonstrun,
 "Betty; Danielson". - En "Dymlorsdagsmorgon" före
 solens uppgång gick sagesmannen ut på orsjakt.
 På hemvägen gick han åt "Björnhagen" till. Då
 varnade han "Vendela", som stod nakt på göd-
 selstapcken vid sin ladugård. I handen hade hon
 en "mjölkbytta". Med andra handen tecknade
 han åt äster, söder och norr, samt skrek, "så länge
 det hörs. så ä samket = (smöret) smitt."

Från väster hadde han inget "sånke" att trolla sig till, ty där låg "Björnegöl." Samma morgon klevade han upp färsk kogödel över dörren till Ladugården och ritade röda kors på dörrträet. Ols! Sådana kors såg jag, i min barndom i 2 ladugårdar i "Kroks-hult. Korsen vora till antalen 3 ungefär, så. XXX

En andra sägen av samme sagesman.

"Anna, Lisa, Heikansson" bodde i "Spolven" under "Kråksmåla" kyrkoby. Han dog omkring 1885. Han ville vara slug i att bota kräuttsjuktidaemar, men hennas medicin togs för det mesta från "Kråksmåla" kyrkogård. Tex. Benknutor, ruttna likkistbräder och jord. Han sade åt besökare jag har inget "Plock" hemma; men när I går förbi "Körkeporten", så fråga om I får ta nån "Smul". "Hör I inget; då samföcker de döe mä er, så dä ä da bara te ä ta." Givetvis gävo ej de döda svar. Gumman var en stor filur, som gjorde sig nåje på godtragna människors bekaknad. En bande "Alfred, Pettersson" kräuter vora sjuka. Han sökte verklig djurläkare, men blef missrogen då medicinen ej strax hjälpte. "Alfred" gick till "Anna, Lisa." Han sade: "Fred dödgrävareen skaffa er litet av en gammal likkistbräda att smula sönder och ge djuren in, så bli de krya." "Alfred" kom te mej, sade "Albest, Jönsson", samt bad mej skaffa sådant trä." Jag lovade. När jag gick förbi banden "Ångdaktis" gamle, fallfärdige ladugård, så lirkade jag den ett par små bitar ruttit trä ur en kunn. "A. Jönsson" gav träet åt "Alfred, Pettersson", som försiktigt bar det hem och gav det åt sina djur, som bleva friska. Ej av träet, utan av medicinen, som gjort nytta. Någan tid efter, sade "Jönsson" så träffar jag "Alfred." Nå hur gick dä kräute ia? "Alfred" svarade: "Anna, Lisa."

ho ä likare än viterenären; di ble bra vatt e-
velia kräk." "A. Jonsson" sade då: "Ja hjälper då
kräet; bär då hem te dej hela "Rägdakts" opp-
ruttne laggär- (Laflugård.)

Di slukar dessa Tägner.

^{stäv}
Ordspråk från gammal tid, m. m.

1. "Di har rina sidor, så "Byggare-Hasse" om huset,
då gavlarna föll." Okt
2. "Dän ändan ä ja inte rädd för sad "Feggarolle",
då hunden viffade med rumpen." Pt
3. "Försent att sikta, så "Kommers Per" när kulan
Lämnat loppet." Pt
4. "Di va oförskyllt så "Jeppe" när han kom i Guds
rike." Pt
5. "Pällan kommer ja, men ja kommer, som en
tusande jäken, så "Fylle-Loventé" föll över kyrk-
fröskeln." Pt
6. "Di smakar kaffe så "Pina" drack lut." Pt
7. "Den inget lärt, han inget vet, sad sotaren sätte
sig på den vita bordduken." Pt
8. "Di ä gott få like rent om sej, sade "Frigge" när
han vände skjortan." Pt
9. "Det rör mej inte, sade "Luffare Jon" när hunden
bet honom i träberet." Pt
10. "Den smakar fågel, sade "Snippa Britta", när hon
kokade stören där fågelu ruttit." Pt
11. Di så-ja sade "Mojälmarpetter", när han såg
kvärnen." Pt

12. "Det kommer igen, sade "Svina-Joche" när han gav ruggan fläsk."
13. "Den asande kommer så fort som den rasande, sade "Stolpa Thilda" åt husaren, som red förbi Henne"
14. "Giv Emd vinden vände tills jag går hem, sade "Fläck-lusti" hadde snögran i ansiktet."
15. "Maka dej Tina, sade "Fyll-Snke", då han låg hos ruggan."
16. "Allt annat har Emd skapat, men det hära har växt till sedan, sade "Kerrgårds-Fia" i badet, höll sig för bröstet."
17. "Killing har en ända, men korven han har två och skär man den på mitten så har han ändå två, sade "Jödde" i "Följarys."
18. "Skräpet är mitt, sade "Finnen" om "Stoekholen."
19. "Då va ett rusande väder, sad "Stor-Skina", när hon pissade i mjölträget."
20. "Det var ett sju Dj---hopp, sade "Moat-Olle" då han föll genom torngluggen.
21. "Hoppar denna grenen en gång till skall bära samma frukt, sade "Lill-Petter", då han skar ner gumman sin."
22. "Den gubben går inte, sade karlaran; men denne gubben går, sade "Nisse", gick utan att köpa något."
23. "Då va ett stillsamt barn, sade "Rusicka" om den död födde.
24. "Jag skall väl se på väven sade "Blinda da Para."

Frågor och deras lösningar. Obs! Från fäst och
Farfars tid.

1. "Hvad är det för likhet mellan "Svenska flaggan" och "Drottningens Särk?"

svår: "Präda hissas för kungen."

2. "Hvad är det för likhet mellan en Organisk och en Mönk?"

svår: "Präda gagnar korstecken."

3. "Hvorned slutar evigheten?"

svår: Med n."

4. "Rätt köll i okökt skinn, ju mera man ^hför ju bättre går det in?"

svår: När man drager på stöflarna."

5. "Hvad fattas en väl-gjord sko?"

svår: En väl-gjord make."

6. "Rött i nosen, ludet i roten; pigan vill havat såväl som drängen?"

svår: En mogen hasselnöt."

7. "Hvad är det som 10 man inte kan ^{vara}stoppa i en gryta, men en jungfru kan hålla i sin nyffa?"

svår: En loppa."

8. "Hvem gapar över vattnet, men aldrig dricker?"

svår: "Kaskällan."

9. "Hvem går och går, men aldrig når till dörren?"

svår: "Väggklockan."

10. "Två grisar grå, gryntar när de får, men biga när de infet får?"

svår: "Skvarstenarna."

11. "Hvilket är det starkaste djur?"

svar: "Smigeln, ty han bär sitt hus på ryggen."

12. "Om dagen full av kött och blod, om natten står
och gapar?"

svar: "Skorna."

13. "Lille bulle föll från höge skulle, ingen man i våre
land lille bulle bota kan?"

svar: "Ett krossat ägg."

14. "Hvilken kupp gal aldrig?"

svar: "Fyrkuppen."

15. "Had är det människan ser, som icke Gud ser?"

svar: "Sin like, ty Gud har ingen like."

16. "Hvilka 4 bestöcker bilda en levande riddfälla?"

svar: "K, a, t, t."

17. "Hvad hette den förste sjökaptenen?"

svar: "Noack."

18. "Vem var den förste spinnaren?"

svar: "Spindeln."

19. "När drager man tio från tio, så tio är kvar?"

svar: "När man drager av handskarna."

20. "Vad hette Pottkifars hustru?"

svar: "Pottkifor."

21. "Nu står en hund i "Värja", nu skäller han,
Vad heter han?"

svar: "Vad heter hunden. eller hunden heter "Vad"."

22. "Vad är det, som hugges i Stockholm, så
spånorna fara bit?"

svar: "Penningarna."

23. "Vad ger bagaren på köpet?"

svar: "Kälet i kakan."

24. "Prästen och hans dotter, klockaren och hans fru
funna 3 äpplen; hur många de var rikt?"

svar: "Prästen dotter var klockaren fru."

25. "Ett liket vitt skinn halva ut och halva in?"

svar: "Rutau i fänstret."

26. "Lapp på lapp, men ingen söm?"

svar: "Kålhuvidet."

27. "Hvad gör en vit häst i människes?"

svar: "Kastar en svart skugga."

28. "Ett liket hus fullt av mat utan väggar utan tak?"

s: "Stigget."

29. "Jag är varmast då det är kallast, men kallast då det är varmest?"

svar: "Kakelugnen?"

30. "Det sitter 3 fåglar i ett träd, du skjuter en, huru många har du kvar?"

svar "Em." De andra flöga.

"Gud låter icke gäcka sig." Sanningentlig
Berättelse. Sagemannen № 11.

Denna saga har sagemannen № 11. hört sin morfaders "Johan, Samuelsson. Född i "Tigerkult" "Tena socken" 1805. ^{Perilla} Landbrukaren "Samuel, Börjesson" levde i början av 18 hundraålet. Han var fjuv, fjuv-goldsgämmare, kädare och dräpare. "Börjesson" bodde å gården "Mövåldsmåla". Bland hans bravader må nämnas, att han "barstäl" en handlare på "Mällilla". Skjöl, sill, gryn, kemvånda tyger m. m. Stuen sin och flera ankare brännvin; handlare hade rätt sälja även dessa varor i gammal tid. Tårorna härdet hem av honom och hans medhjälpare, som på natten förlade dem till ett ide "Lustig kulle" å "Gårskulle"

ägar. Där äta de och söpa om mätterna. Ingen
vill ät "Börjesson" ty han troddes vara "skottfri",
virket sedermera beannades. En gång hadde "Bör-
jesson" stulit en mängd silversaker på en stor
gård i "Vena socken". Han gömde silvret mellan
"Trassbattuarna" i baket i sitt vardagsrum. En dag
när "Börjesson" hadde svinslakt för händer, kom
länsmannen och fjärdingsmannen för att vinste-
ra hans hem." Börjesson" sade: "Ja ä oskyldier, som
ett matgammalt barn, men I få leta om på ert a-
inne." Kronbetjeningen letade västau hela
dagen, men fannu intet. När de avlägsnat, så "Bör-
jesson" ät sin kamrat; som biträff vid slaktet.
"Lyss ska du få höra!" Så stötte han med sin
häpp mot baket där silvret låg, så det klang, och
så sa han "Dä där första di inke di skitdjävla,"
- En annan gång blev "Börjesson" utan sig till
brödmjöl. Han satte då hästen för "Färakjutsis"
lätsandes fara ät "Mönsterås" för att köpa sig.
I stället for han till "Om" herregård, dit han kom en
regnig natt. Gårdens folk sovo. "Börjesson" gick först
genom stallet till ett lida att stäla en sick hö
till hästen. Då såg han 5 nya "hästtäckor" i stallen,
som fick följa honom; så ja hadde "hästtäckor"
för min si, sa "Börjesson". Sen dyktade han upp
magaindörren och stal 4 säckar; två tunnor sig.
Så hörde han ett stycke ät "Mönsteråshället" till,
sen vänder han och hör mot hemmet, men stan-
nar i vägkanten att "focra" hästen, satte sig på les-
set och ät av sin "Matsäck". Då komma ägren
och inspektoren på "Om" ridande. De stannade
och sade "Vad är Ni förmågan?" Ah, ja ä en brötts
karne från opphället, har vatt ä köpt mejt-
ke råj på Åren, sade "Börjesson". De ridande
sporde: "Har Ni sett någon fara förbi?" När java
här ner i kröken kom en ä hörde, som han
hatt ett etter sig, ä han for för en haltimme

sen åt "Mönsteråshället". "Där ^{han} vi han", sade ryttarna och redo i skarp trav åt det anvisade hället. "Börjesson" körde lugnt hem. När han badade om sin ~~trav~~ vad, många år efte; sade han "Då lå en my fin hand ry i stallet, då har gränt mej ha inte fick följa hästbäck". - "Börjes hem bodde tidvis en finsam hette "Färahälte". Nu honom kände "Börjesson" mycket stulet gods. men "Färahälte" blef för intim vän med "Börjessons" hustru. "Börjesson" sade "Då brydde ja mej inte så möcke om, för ha räckte te för två; men en morron när "Färahälte" a ja gick a skyttade; satte han ett skott mot ryggen på mej på 10 stegs avstånd." "Haglen föll ner, så mej gjorde det inget; men ja ^{så} åt han "När ja skuter på dej då stupar du på fläcken." Efter den stunden höll sej "Färahälte" på "Tigerhultaskojen", där häringa mi mötte honom ibland. "Då sa ja åt mi häring att ha fick välja på om ha själa ville bli skuten eller laga så jag fick skjuta på "Färahälte". "Ho spyrde om så ja kräffade honom vid "Tigerhulta" vattenslag, där föll ja honom. Ingen viste varifrån "Färahälte" var; di bli glaa di slapp honom, a "Börjesson" gick fri. Ingen torde röra "Börjesson". Efter ett par år dog hans hustru, så en syster till honom övertog hushållsbestyrren. Oho! Detta skall "Gamml, Börjesson" själa berättat, kort före sin död; men nu kommer slutet. Omkring 1833 gick "Koleran" i vissa orter i västland. "Börjesson" hadde en gammal "Udden-lagsgumma", som han ville slippa. Då varande köpingen "Döderhultsvik" nu "Oskarshamn", var isolerad i följd av farsvaten. Men "Börjesson" sade "ja ska dit a ha hem "Koleran" åt mi Unnatajshäring. Han for. När han kom hem, insjuknade han i koleran tillika med sin syster som vårdade honom.

Påda dogg. Ingen mer blev smittad. "Pörjes-
 son" och hans huster vilar inom en inhägnad
 kulle i hästhagen för gemensamma rusthåll
 "Egerhult" m.f. Obs! Kors av ek utmärkte under
 många år plattan. - Sjagermannen nr 11. reste i bil
 vägen förbi för 2 år sedan. Korset var nerrust-
 nat; men inhägnaden vidmakthölls.
Så slutar denna sannerst sörliga berättelse.

Kort redogörelse för "Kråksmåla-sockens" äldsta byggnad.

Opiuelaktigt är vår gamla, ärevördiga träkyr-
 ka, med sin klockstapel, socknens äldsta
 byggnad. Kyrkans väggar äro spånbeklädda,
 även taket är av ekspån. Ingen kan exakt
 uppge kyrkans ålder, ty 1891 medbrann "Stöja-
 hut"-socknens prästgård. Kyrkoböckerna m.m.
 blev lågornas rov. I kyrkans arkiv är äldsta
 kyrkoboken från 1832-1842. Å tvänne "Vind-
 fläjdlar" läses årtalet 1761. Men gamla papper
 har funnits i "Kärsnultsgård," som uppbygg-
 am till kyrkan i "Maj månad reus mer till
 fänsturbågarna påbyggdes, röstades och täck-
 tes, samt var färdig för gudstjänstligt bruk.
 i Oktober samma år. S. v. s. 1761. Obs! Under vid-
 tagna förfringar sammanträffade jag för 14
 dagar sen, med en gammal man "August,
 Johansson" i "Thorsnultsmåla" "Kråksmåla-
 socken." Han sade: "Viking är gammal Stö-
 hultsbo; har han hört om i "Krosnult" va-
 rit; i medlet av 1600-talet, en riksdagsman,
 som hette "Nils Bengtsson"? Jag svarade.
 Tiden kan jag ej exakt uppge; men fakta
 är; att riksdagsmannen "Nils Bengtsson" ägf
 gården där iag är bödd och kostad. Plan

min faders papper fanns en äldrig s.k. "Fasta" skri-
 ven på "Vill skinn". Denna "Fasta" meddelade,
 att riksdagsmannen "Nils Bengtsson" sökt
 och erhållit "Lagfart" på gården. Obs! "Fasta"
 var svar för en 11 års pojke att läsa, men jag
 tydde en hel del av det stora dokumentet. Då
 sade "August Johansson" nu har jag fått svar
 på en gammal fråga. I min ungdom fanns
 papper å "Könshults gård," som tillkänna-
 gav, att "riksdagsmannen" "Nils Bengtsson"
 från "Stockholm" hävt hem ritning till kyr-
 kan. Förskilt beskrivs huru knutarna skulle
 "Laxas." Allmänna omdömet är, att sådana
 fogningar å knutar, vet sig ingee sett. Obs! För
 man sätta tro till dessa uppgifter, då är kyr-
 kan byggd i medlet av 16de århundradet. Som
 sak, som bestyrker detta äro de äldriga klockor-
 na i stappeln. Jag har vägat mig dit upp och
 läst inskriptionen, vilken lyder så. Lilla kloc-
 kan: "Gloria in excelsis deo et terra pax Landote
 dominum in cymbotis Mefundebat Johau, Meyr.
 Anno 1667. På stora klockan läses: "Anno 1683 den 17 maj
 är denna klocka gjuten med kyrkans omkostnad.
 Pastor ecclesias Huius Mo. Israel, Starbeckius.
 S. n. k. Karolus d. XI. Präst vare Gudh i tyden och
 frid på jordene men viskam en god vilje. Obs!
 Den lilla klockan är gjuten omkring 16 år före
 den stora. En gammal sägen är, att försam-
 lingen ej på en gång kunde bygga kyrka och
 inköpa 2 klockor, enär kostnaderna blevo för höga.
 Till en början skulle klockorna varit i en låg
 ställning varthill en murad grästenstrappa led-
 de upp. Man svängde då ej klockorna, utan
 fattade kläppen och slog mot klockans træk.
 Den nu varande klockstappeln är byggd 1761.
 då kyrkan restaurerades. Bland gamla före-
 mål inuti kyrkan märkes nä en lilla över

d. s. "Tvärdörren" "St." "Görans" sprid med draken, så
han, genom att sticka spjutet i drakens gaff, befri-
ar en "Persisk" prinsessa. Detta, i en skurna arbete,
blev liksom flera, T. ex. madonnabilderna vid altaret,
översmetade med vit slampfärg någon gång
i medlet av 18 hundra talet. I ett hörn i sakresti-
an finnes en aldrig madonnabild höljad av damm
och spindelväv. Enligt "Konserverators" anslagande är
den sedan 14de århundradet och äger stort konst-
närsvärde. På sakrestivinden fann jag en bild "Fris-
kus på korset" huggen ut ett enda stort trästycke,
vid korset var plats för 3 ljus. (En härlig altarjyrd-
nad.) Likaså finnes en liten klocka med silverklang.
Den har i gammal tid varit på kyrkovinden;
ett slitet hål i taket, på högra sidan om altaret,
visar var reget gått ner från klockan. I gammal
tid fanns ej orgel i kyrkan. "Klockaren" stod då
vid ett bord i "Koret" och sjöng upp psalmerna.
När han började ringde han i klockan. Dess-
utom finnes 2 gamla ekkistor med 3 låsar var-
dera. Kistorna äro bestagna med järn i ett
arbete, som måste krävt mycket tid med de
primitiva verktyg som då funnas. De gamla
föremålen och dörrarnas gamla "Stocklås" har jag
beskrivet och avritat, samt insänt till "Nord-
ska museet. Etnologiska undersökningen. Stock-
holm 14. Jag har ensam rätt för dylika under-
sökningar här i orten för "Skansen." - Obs! Genom
en lucka i "Koret" kommer man under kyrkans
golv. Där äro cirka 40 kistor med skelett resti. "Kis-
torna äro gula till färgen och egendomliga, låga
lock. Ingen vet hur gamla dessa "Kavadar" äro.
Att de härleda sig från katolska tiden äro vi en-
se om. Troligen förnärna ätter i gammal tid, som
nu med sina komma ägonhålur och griman-
de handrader liksom tillropar besökaren
ett "Tänk på ditt slut!" Skinnstone fick jag det

intrycket vid ett besök därstädes. Detta i korthet
om "Kräksmåla" sockens äldsta byggnad.

Något om "Färub" och dragning av Midssommardagg.

Lagesmannen N° 19. F. d. Kantbruk: "Nils; Jönsson."
"Djörkebo" "Ålgölluks-socken. Född 1811. död
sammanstädes omkring 1899.

När jag var omkring 10-11 år hörde jag gamla gub-
bar säga: "Dä tror ja så väl, han va en rick-
ti järel, vilket troligen är det samma, som
"Färub." Jag frågade min far en gång vad järel
var? Han sade: "Dä har du inte mä ä göra." Där-
med fick jag mig nöja. Efter min faders död
1889. var jag hos min farbror "Nils; Jönsson." Han
omtalade följande: "Du men lulle! Järel dä ä
starka, farlia gubbar, som han mä trolleri.
Di går nattaki kring Herrens Hus ä har säli-
helt för sej. "Lindberg", som levde i farmens
ti, va en sän där, di hör den onuse be, dä ä
inget för barn ä veta. Här slöt den gamle, vars
ut-sagor jag återgivit, som han talade ordur.-
En annan gång sade han: "Dä hödes allri,
all fruentimmer hadde för sej bocke där,
men di dra messammardagg ä di härjade
på sett vis. Då sade jag: "Farbror, hur drar
di midssommardagg?" "Dä ska du få veta."
sade den gamle. I men oppvärt, ä före men-
ti, trodde di att på messammarnatta föll flera
sortersdagg. Samlig va söf ä go. Ä den kunne di
göra "messammariäst" be brä; ä bota folk ä få mä
han. Stunan dagg va bitter. Mä den geck ä rät-
ta sjukdommar på folk ä få. Inte meener ä 9
sorters dagg kände nian till. Dragningen oick

så till. Kvinnan skulle nägot gå på grannens ägor med ett stort lärft bundet om vänstra fötten; när det var vänt urreds daggen i ett här. Man drog tills solen gick upp. Daggen gav den gerskan sina djur. Det troddes, att man överförde med daggen, styrka och hälsa från grannens djur till sina egna. Daggen skulle givas djuren vid högtider. Såsom Jul, Nyår, Påsko. n. v. Obs! Daggdragerkor voro mycket fruktade. I byn "Gädeskult" "Blghultssocken" fannst en bondkustru, som var daggdragerka. Grannen vakade tills hon kom på hans äng att draga dagg. Hon hade ett långt lärft fäst vid håret, så det släpade i gräset. När hon drog sade hon: "Så långt detta ropet hörs (skrek högt) så är *sanket mitt!" Grannen hadde laddat sin "Flentelärsbössa". I stället för hagel var grovt salt inlagt i pipan. Kvinnan ropat första gången, smäll ett skott, och kvinnan fick den köttigaste delen av sin kropp skinnflädd. Grannen sade: "Så långt detta skattet hörs, så är sveda och värk din." - Denna kvinna spann och vävde nån och dag. När hon dog, gavo de småa släktingarna henne till "Pärline" en sliten "Färk" - (Damlinne) utan ärmor; fy ärmor gagnades vid damlinne i gammal tid. Gumman "Gick igen." S. v. s. Visade sig i hemmet, sen hon var begravd. Hon sade: "Si vad den vann, som natt och dag spann, en särk utan ärmor!" Obs! När man i hennes gravkulle insmusslat ett mytt linne, som var försedd med ärmor, slubade hon att "Gå igen."

M 9272:48

"Raskens trall." (Gammal knecht-visa upptecknad efter døde korporal "Lager" "Botillabo." Alghult.)

Obi! (Melodi "Napoleons Marsch över Sjevna.")

0.1. För eder go vänner jag nu berätta vill hur artantihundra-tretton och fjorton det gick till. Det var ljusk på vår strid, som solens sken så klart. Sjung hi, sjung ho, sjung hi, sjung ho,

Hej, hej, hej, hej!

2.0. Knappst 18 jag kunnit för'n krigsman jag blev, och uti kranans byror så gladeligt jag blev. Med muskäten i hand, allt för kung och för land. Sjung hi, o. s. v.

3.0. Åh, Hina men ble lessen den sjuttioåra mö, dä ar-ma kräket trodde jag skulle ut ä dö. Men den gängen gick det ej, för ni lyckta följde mej. Sjung hi, o. s. v.

4.0. När första salvan smällde det var vid "Leptigs" stad, den smällde så vi trodde att Fan oss skulle ta. Men dess ar-gare blef vi, liksom retade bi. Sjung hi, o. s. v.

5.0. Åh, ända upp till knäna vi vadade i blod; och "Ponnapartes" knechtar de låga sava en bro. Turt vi vände oss och säg bara döds-kallas låg. Sjung hi, o. s. v.

6.0. "Karl den 14de Johau" han red då ner till oss, och bäg-ge två hans bågou de leyste så som blott. Och han hälsade och så "Fuskän liden dock häck" Sjung hi, o. s. v.

7.0. Och kungen gav mig pengou, den jag på bröstet bär, "Den därne skall du hava bror Rask för ditt beavär." Så han talte, ä jag då ble hjärtelikt gla, Sjung hi, sjung ho, o. s. v.

8.0. Åh, nu ä Hina gammal och jag är likaså, ä söner 12 vi hava, och knappast fler vi få. Men den sa-ken ingen rör, den vi intet råder för. Sjung hi, o. s. v.

9.0. Ja, nu är visan diktad, och nu är visan all, men alla i, som lysmat på gamle "Raskenstrall", Tage mössan i hand allt för kung och för land. Sjung hi, sjung ho, sjung hi, sjung ho, hej, hej, hej, hej!

Smitad
Larsbäck
Krikemåla

Med Carl Viljo
Krikemåla

Gammal folkvisa. På bygdemål.

Kärlekenes besvärligheter.

- v.1. Ah, modera ho sadera till dotera så här: "Nu kan
la va på tejn att du skaffar dej en kär. Du blir
gammal och ful, ah bleker ah gul, ah tiew ruller
vindan, som ett spaneroeckahjul." —
- v.2. "Ja kan ej li de kära, för di kösver mej ^{ja} mön;
ja blir så ännatruken blott på ej lita stumy.
Käss på käss vill di ha, då kan aldri va bra
för hjättat ah för levera ah för bägge langera." —
- v.3. "Nu tar du Sven på kulltet, då ä klart, som korvaspa.
Ah, du får 16 tusen, ah du kan få att braj. Värre
stollaby än så då kan kära hitta på, ah kvinna
ho få vara nöjd, ah, tacka te ändå." —
- v.4. "Men dotera ho sadera te modera bladus, ja kan
ej li den kären för han gagnar läppasmus". Då
ä en helt annan sak om han gångrade tobak;
för smus dä ger en bäske ah besynnerlier smak." —
- v.5. "Men modera ho sadera te dotera igen en käss
få en la tala äst man ska ha en vän". Då
ska kryddas på allt, ah, si smus dä ä som
salt, en käss förutan smus dä ä som bloalä-
ser palb." —

Gammal folkvisa. På bygdemål.

Den glade statdrängen.

- v.1. Nu har ja tagit leja hos "Anders, Jöns i" "Skäv-
linge" ah nu så kan ja säga hur dant dä
skället ä. För mat ah stat dä ha vi som ä

riktigt bra äh fläsk äh flott varenda da. Äh, ja
ä gla för hä.

2.v. När lördagskvällen kommer äh ja till han-
 lingsboa går, att köpa karameller ä ett fan-
 tasikort. För propp, äh stopp, äh handlingfrök-
 narna förutän prut mi dosa föller utä smus,
Sä bli ja gla för hä.

3.v. Sen treva ja i fecka äh fann en blyertsstump,
 äh skriver sä te flecka, i kväll när dä blir
 skunt. Kom söt, äh möt mej bortom värans
 laggästknut, sä ska du få en karmellstrut,
Sä blir ho gla för hä.

4.v. Men skulle ho mej swika men värmas hjä-
 lek, dä går ja in på loen äh skaffar mej ett
 rep. Äh, hänger, dinglar både nu äh dä, äh dä;
men skulle repet säja ä, sä ä ja gla för hä.

En gammal bakvänd friarevisa.

2.v. Jag gick mej ut äh fria en gång jag var sä
 fin, jag styrde dä min ^{högstsevärd} kosa till "Anders, Jöns
 Krestin". För kretton, sjong, fadderi, fadderul-
 lan hi, Fadderullan, rullan hjo! Jag styrde dä
min kosa till "Anders, Jöns, Krestin."

2.v. Äh, folket stod äh gapade äh skrattade ät
 mej, men detta gav ja ^{högstsevärd} tusan, ja tänkte bliu
 på dej. För kretton, sjong, fadderi, fadderul-
 lan hi, Fadderullan, rullan hjo! Men detta gav
 jag ^{oh} tusan, jag ^{dej} tänkte på "Krestin."

2.v. På nästa fredagsmorrnan jag klädde mig
 sä fin, jag rekte in till Nedevidevinn äh

köper mej en ring. För tretton, sjung, fadderi, fadder-
rullan, hi, Fadderullan, rullan hjo! Jag reste in till sta-
den oh köper mej en ring.

4. v. Ah, när vi skulle gifta oss, säd swärfadren
te mej, glöm ej ta fram din keddevedevim
när prästen säger te! För tretton, sjung, fadderi,
fadderullan, hi, Fadderullan, rullan hjo! Glöm ej
ta fram din vigselring när prästen säger te!

5. v. Ah, när vi skulle lägga oss så sa Krestina te mej"
Glöm ej ta ut din keddeveddevim om jag ska bli
hos dej! För tretton, sjung, fadderi, fadderullan,
hi, Fadderullan, rullan, hjo! Glöm ej ta ut din
kuggebuss om ja ska bli hos dej!

6. Ja, när vi varit gifta ja, blott ett enda år, Kres-
tina fick en keddeveddevim i sina unga år.
För tretton, sjung, fadderi, fadderullan, hi, Fadderul-
lan, rullan hjo! Krestina fick en jänpa med
mörkt och lockigt hår.

Staffan Stalleträng. Gammal julvisa.
Sjungen av min mormoder "Susanna, Örlandsdotter.
Död i sitt 95te år för 40 år sedan.

1. Staffan var en stalleträng. Håll dig väl, fålan
min! Han vattnade de fålar fem allt vid den fjura
spjarnan. Ingen dager synes än, synes än, men spjär-
norma på himmelu de blänka.
2. Två de voro röda, Håll dig väl, fålan min! De fjänke
väl sin föda allt vid o. s. v.
3. Två de voro vita, Håll dig väl, fålan min! De va' de av
ra lika allt vid o. s. v.

4. Den femte han var apelgrå, Håll dig väl, fålan min! Den rider själva "Skaffan" på, allt vid o. s. v.
5. Innan hanen galik har, Håll dig väl, fålan min! "Skaffan" uti stallet var, allt vid o. s. v.
6. Hastigt lägges sadeln på, Håll dig väl, fålan min! Innan roten mäand' uppgå, allt vid o. s. v.
7. Framme han till skogen var, Håll dig väl, fålan min! Innan mågan vaknat har, allt vid o. s. v.
8. I den fula wargens spår, Håll dig väl, fålan min! Fork och spörskräckt han går, allt vid o. s. v.
9. Själva björnen i sitt bo, Håll dig väl fålan min! Ej får vara uti ro, allt vid o. s. v.
10. Skackars haren skrämd och rädd, Håll dig väl, fålan min! Måste stupa i sin bädd, allt vid o. s. v.
11. Dagen den lider, Håll dig väl, fålan min! Fålan hem-
åt skrider, allt vid o. s. v.
12. Nu är eld uti var spis, Håll dig väl, fålan min! Julegröt och julegris, allt vid den ljusa stjärnan. Ingen dager synes än, men stjärnorna på himme-
len de blänka.

"Sankt Örjans visa." Mycket gammal.

1. Hör du, Sankt Örjan, du är min sven, du skall mitt ä-
rende utrida till Babelan, den sköna stad, emot den
draken att strida.
2. Allt vid den staden ligger en sjö, han är kringmu-
rad med stenar. Uti den sjön en drake bor, han
är den staden till mene.
3. Den draken han har så underlig sed, var dag vill
han hava sin föda, båd folk och få och vad han får,
så mände han staden utöda.
4. Var dag, som han iche sin föda får, han blåser sin au-
da över muren, och alla de, den kända få, de bliva där-
av skrat döda.
5. Konungen gav dem detta råd, var dag en män-
ska att äwa: "Så må det börlänga vårt liv, och så må vi

6. Så lotten allt var gångew omkring, på kungens dotter män-
den falla. Borgarna ginga för slottet in att henne till dra-
ken utkalla.
7. Jungfrun hon gick på gatau fram, hon vred sina händer
så svåra; vart och ett barn, i staden var, det fälde för hen-
ne färar.
8. Hon gick sig upp på ett berg så högt; hon såg sig om så vi-
da; Så fick han se, var "Sankt Öryau" kom, hans häst han lof-
sa strida så strida.
9. Paniret var vitt, och korret var rött, det förde han
i sina händer. Hans harnesk sken allt som en sol, men
jungfrun honom ej kände.
10. "Hören I det, min jungfru skön, I bedjen mig icke bort-
rida! Jag är sänd från himmelrik emot den draken
att strida."
11. "Jag har vär fru det löftet gjort, att eder jag ej skall svika. I
dag vill jag frälsa er, eller och själu falla tillika."
12. De taltes vid en liden; det varade intet länge, förr'n
draken kom der farandes, "Sankt Öryau" mot honom sig
vände.
13. Ingen fågel flyger så snart, som han sitt svärd utrycker
"Jag manar dig i Herrens namn, att du din mun återtycker."
14. Sången nu fram, I jungfru god, I binden om draken edert
bälte, att eder fader och moder må se, att I från honom ären
frälske."
15. De ledde den draken så den fram, så ömhelig mände
han låta, båd folk och få i staden var, de ville ät skogen löpa.
16. "Hör du det, konung, jag säger dig, här gäller nu intet att
löpa, med allt ditt rike och allt ditt folk i dag skall du låta
dig döpa."
17. Gärna vill jag låta döpa mig med allt mitt kungarike,
Och er vill jag ge min dotter god, Gud give hon vore eder like!
18. "Höre du själu din dotter god! Väst kunde hon vara
min like, en annan dock jag trolovat mig I höga
Himmelrike."
- Och! Efter ett gammalt gultat skillingtryck!

1. Signe lilla fjänkte på konungens gård, och de lekte, där fjänkte han sig i fullt åtta år. De lekte uti nätter och alla sina dagar.
2. Och när som det led på det nionde år, så kom där till henne en lindorm så grå.
3. Hör, Signe lilla, vad jag säger dig - Harver du ej lust att följa med mig?
4. Och Signe lilla gick och lindormen rann. - Kära mina bröder, låt mig ha min gäng!
5. Och när de komma till blomstrandehund, då lyske Signe lilla att hvila en stund.
6. Och Signe lilla bredde ut kappan den blå, och lindormen lade sig så varligt därpå.
7. Och Signe lade sig på kappan och ned, och lindormen smög sig så rakta brederid.
8. Och när de hade sovitt till dager blev ljus, så vakna Signe lilla uti ett kungalus.
9. Och Signe lilla ser sig noga omkring, och kring henne stodo härnor i ring.
10. Och Signe lilla räcker snövitans hand, så kom där till henne den fagraste man.
11. Och prinsen han sade till Signe allt så: "Min styvmor har gjort mig till lindormgrå."
12. "Det skall du få vara, det säger jag nu, tills någon godvilligt vill bliwa din brud.
13. Och prinsen han klappar Signe lilla på rosenlekins: Vill du bliwa nu allra kärestan minn?
14. Och Signe lilla tog han allt uti sin famn och gavna gullringen och drötningsnamn.
15. Och det blev stor glädje i unga konungens gård - och de lekte - Det har ej varit sådan på fyra och tjuga år - De lekte uti nätter och alla sina dagar.